Magyarország Kormánya

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

Önérvényesítés a befogadásért:

Globális jelentés

Inclusion international

Inclusion international

University of East Campus

Docklands Campus

KD.2.03

4-6 University Way

London E16 2RD

Tel: 44 208 223 7709

Fax: 44 208 223 6081

info@inclusion-international.org

www.inclusion-international.org

Önérvényesítés a befogadásért:

Globális jelentés

A kiadvány az eredeti mű fordításával készült.

Eredeti cím:
Self-Advocacy for Inclusion:
A Global Report

Megjelent:
Inclusion International, London, 2016.

A magyar változatot tördelte:
Wagner Péter

Felelős kiadó:
Gyene Piroska
Értelmi Fogyatékossággal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége

A kiadvány összeállításában közreműködött: E-Innovart Kft.

ÉFOÉSZ, 2019.

Bevezetés a magyar kiadáshoz

Tisztelt Olvasók! Szeretném a figyelmükbe ajánlani ezt a kiadványt! Ez annak a felmérésnek az eredményeit közli, amelyet az Inclusion International Önérvényesítő Tanácsa készített az önérvényesítés világszintű helyzetéről. Az Inclusion International egy nemzetközi szervezet, amelynek tagjai értelmi fogyatékossággal élő emberek, családjaik és szervezeteik a világ minden tájáról. Az Önérvényesítő Tanács olyan testület, amely önérvényesítőkből áll és az Inclusion International vezetőségének munkáját segíti.

A jelentést elolvasva megtudhatják, hogy miért is fontos az értelmi fogyatékossággal élő emberek számára az önérvényesítés, mitől működhet jól, és hogy a különböző országokban hol tart most az önérvényesítő mozgalom. A Tisztelt Olvasó hiteles véleményeket, az érintettek véleményét olvashatja ebben a jelentésben.

Arról is olvashatnak, milyen fontos szerepe van a családnak a fogyatékos emberek életében és az önérvényesítés erősítésében. Ezen kívül kiderül az is, mi a szerepe a támogató személynek, illetve milyen a jó támogató személy. Emellett arról is tudomást szerezhetnek, hogy az Inclusion International milyen feladatokat tűz ki maga elé azügyben, hogy az önérvényesítés világszinten jobban működjön.

Véleményem szerint ez egy nagyon hasznos kiadvány, hiszen sok lényeges témát érint. Kifejezetten örülök annak, hogy magyarul is az olvasók kezébe kerül, mivel így a fogyatékossággal élő emberek itthon is jobban megismerhetik az önérvényesítést. Továbbá betekintést kaphatnak abba, más országokban milyen kezdeményezések vannak, és hogy a külföldi érdekvédőknek mi a véleményük a témáról. Nagyon fontos, hogy itt, Magyarországon a fogyatékos személyeket segítő és képviselő szervezetek is megismerjék ezt a kiadványt, mert ezáltal meg tudják ismertetni a tagjaikkal az önérvényesítés fontosságát. Továbbá abban is segíteni tudnak, hogy az érintettek csoportokba szerveződjenek és bekapcsolódjanak az önérvényesítő mozgalomba.

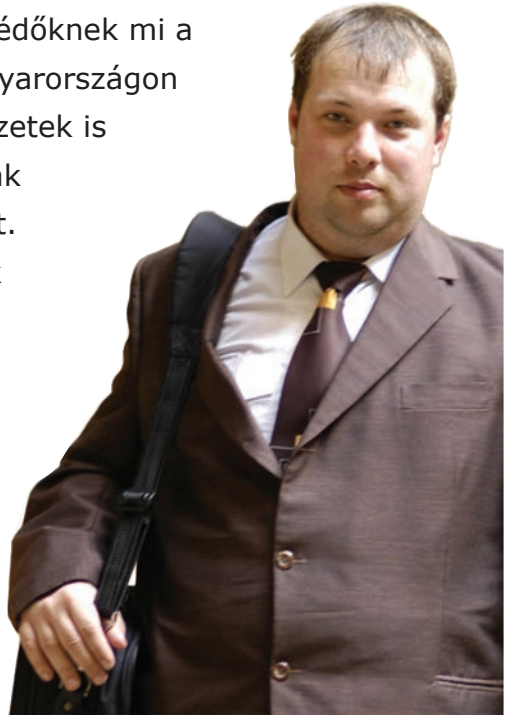

Hasznos olvasást kívánok!

Tisztelettel:
Bercse László, az ÉFOÉSZ társelnöke,
az Önérvényesítők Európai Platformjának (EPSA) vezetőségi tagja,
az Inclusion Europe elnökségének tagja

Üzenet az Önérvényesítő Tanács tagjaitól

Az elmúlt két évben azon dolgoztunk, hogy bemutassuk, hogyan működik az önérvényesítés világszerte. Az Önérvényesítő Tanács tagjai a világ öt nagy területét képviselik: Európa, Afrika, az amerikai kontinens, Közel-Kelet és Észak-Afrika, Ázsia és a csendes-óceáni térség.

Mindegyikünk találkozott különböző országok és térségek önérvényesítőivel és csoportjaikkal. Azt tapasztaltuk, hogy nagyon sokféleképpen gondolkodnak az önérvényesítésről, és sokan nem is tudják, mi a valódi önérvényesítés. Mindenkinek más tapasztalatai vannak róla a saját közösségében.

Néhány országban nagyon jól működik, de van, ahol a társadalom még nem eléggé nyitott, ezért az értelmi fogyatékossággal élő emberek nem tudnak felszólalni önmagukért. Sok akadálya van még az igazi önérvényesítésnek. Néha az érintettek félnek felszólalni. Gyakorlatra és önbizalomra van szükségük, de kell az önérvényesítés jó támogatása és bátorítása is – a család, barátok, az önkéntesek és néha a hivatásos támogatók részéről is.

Mi, akik lehetőséget és támogatást kaptunk, hogy erős önérvényesítőkké váljunk a saját életünkben és a közösségeinkben, szeretnénk ezt a tudást megosztani, és támogatni azokat, akiknek nem volt ilyen lehetőségük. Így együtt tanulhatunk és erőt adhatunk egymásnak. Reméljük, ez a jelentés segít megérteni, hogyan támogathatjuk mindannyian az önérvényesítést.

Emberek vagyunk. Jogaink vannak. Ugyanolyan esélyeket akarunk kapni, mint bárki más. Lehetőséget akarunk arra, hogy megoszthassuk a gondolatainkat. Olyan világban akarunk élni, ahol elfogadnak bennünket olyannak, amilyenek vagyunk. Segíteni akarunk másoknak, hogy megkapják a támogatást, amellyel erős önérvényesítőkké válhatnak.

David Corner, Ázsia és a csendes-óceáni térség
Mia Farah, Közel-Kelet és Észak-Afrika
Luis Gabriel Villarreal, Amerikai kontinens
Quincy Mwiya, Afrika
Sara Pickard, Európa
Mark Mapemba, Afrika

Tartalomjegyzék

Bevezetés 5

A globális tanulmányról 7

Mi az önérvényesítés? 16

Milyen a jó támogatás? 26

Család és önérvényesítés 32

Inkluzív szervezetek 39

További lépések 55

Bevezetés

2015 márciusában az Inclusion International Önérvényesítő Tanácsának tagjai azt a feladatot kapták, hogy

- mérjék fel, mit tesznek az Inclusion International tagjai és mások az önérvényesítés terén a világ egyes térségeiben;
- képviseljék az Inclusion International-t az ösztönzést, támogatást és tanulást célzó rendezvényeken és találkozókon;
- dolgozzák ki az önérvényesítés irányításának és támogatásának elveit és normáit.

A tagszervezetek a 2012. évi Közgyűlésen arra kérték az Inclusion Internationalt, hogy világszerte támogassa és erősítse az önérvényesítést. Az akkor kezdődött párbeszéd eredménye ez a felkérés.

Amikor az Önérvényesítő Tanács tagjai világszerte beszélgetni kezdtek értelmi fogyatékossággal élő emberekkel és csoportjaikkal, világossá vált, hogy a feladat bonyolultabb, mint gondolták.

Hiszen egyre több szó esik róla a világ különböző részein, de sokan nagyon eltérően értelmezik az önérvényesítést.

A vizsgálat során azt is megkérdeztük, hogy kik támogatják az önérvényesítőket, és milyen ez a támogatás. Hallottunk olyan támogatásról, amelyet az egyes érintettek családoktól, hivatásos segítőktől, munkatársaktól és barátoktól kapnak, de olyanról is, amelyet szervezetek nyújtanak az önérvényesítő csoportoknak. Előfordult, hogy inkább felügyeletnek vagy védelemnek tűnt az, amit támogatásnak neveztek. A világ sok részén alig értik, hogy mi a "jó támogatás", kevés ilyen irányú tapasztalat és képzés van.

Végül azt is fel akartuk deríteni, hogyan vonják be az önérvényesítőket az egyes szervezetek a munkájukba és a vezetésbe. Hallottunk különböző módokról, amikor bizottságok és munkacsoportok tagjaiként, vagy közvetlen munkatársként vonják be az önérvényesítőket a szervezetb munkájába. Bár hallottunk jó példákról, ahol a szervezetek támogatják az önérvényesítők érdemi részvételét és vezetői szerepvállalását (olyan szervezetről is, amelyet önérvényesítők vezetnek és működtetnek), de túlságosan is sok eset volt, amikor ez csak látszólag történt meg.

Jelentésünk beszámol arról, amit tapasztaltunk és bemutat önérvényesítőktől származó útmutatásokat a "jó gyakorlatokra" vonatkozóan. Ezenkívül javaslatokat is megfogalmazunk az önérvényesítés támogatását célzó világméretű kezdeményezésre.

A globális tanulmányról

Az elmúlt két év során világszerte 70 országban konzultáltunk az Inclusion International tagszervezeteivel, valamint hivatalosan vagy kötetlen formában alakuló új önérvényesítő szervezetekkel, csoportokkal, klubokkal és bizottságokkal. A konzultációk az Önérvényesítő Tanács tagjai által tett látogatásokat, konferenciákat, felméréseket és Skype interjúkat foglaltak magukba.

Első lépésként az Inclusion International Önérvényesítő Tanácsának tagjai kidolgozták a világszintű felmérés irányadó kérdéseit arról, hogy mi az önérvényesítés, mi a jó támogatás, és hogyan lehet, illetve kell támogatniuk a szervezeteknek az önérvényesítést. Megbeszélték, hogy mi a különbség aközött, hogy valakit önérvényesítőnek neveznek és a gyakorlati önérvényesítés között. Illetve, hogy mi a különbség a személyi segítés és az önérvényesítésben való támogatás között. Ezek a megfontolások vezérelték a felmérést és az interjúkat, amelyeket az önérvényesítésre vonatkozó beszámolók és információk gyűjtéséhez használtak.

Térségi konzultációk

Térségi konzultáció zajlott több konferencia és értekezlet keretében, ahol az Önérvényesítő Tanács tagjai interjúkat folytattak és megbeszéléseken vettek részt az adott térség önérvényesítőivel.

Afrika

Számos megbeszélés és konferencia segített bennünket Afrikában, hogy halljunk a térség önérvényesítőinek kilátásairól. Az Inclusion Africa egész napos önérvényesítő fórumot szervezett Kenyában (Nairobi, 2015. április). A fórum célja az volt, hogy az önérvényesítők, segítőik és az őket képviselő szervezetek élénk és erős önérvényesítő mozgalmat alakítsanak ki Afrikában.

A fórumra 20-nál több önérvényesítő jött el, több mint 12 afrikai országból. Kambodzsából, Libanonból, Hollandiából és Peruból is érkeztek önérvényesítők a fórumra. Így a támogató személyekkel és a szervezetek képviselőivel együtt, összesen több mint 50 fő vett részt 20 országból. A fórum folytatásaként 2015 decemberében, egy önérvényesítésről szóló rendezvényen 70-nél többen gyűltek össze Kenyában, köztük afrikai önérvényesítő vezetők is. Ez több mint 10 országból hozott össze önérvényesítőket és a nemzeti szintű önérvényesítés-fejlesztő törekvések tapasztalatainak megosztására fókuszált.

Amerikai kontinens

Különböző konferenciákon és előkészítő rendezvényeken részletes megbeszéléseket folytattunk önérvényesítőkkel, hogy megtudjuk, mit jelent az önérvényesítés a csoportjaik számára, és milyen önérvényesítő tevékenységekben vesznek részt. Hallottuk, hogy mi vált be a csoportoknál, és milyen támogatásra van szükségük, hogy sikeresek legyenek.

2015. októberben, Brazíliában, Sao-Paolóban konferenciát rendeztünk, hogy a térségbeli tagjainkkal személyesen beszélhessünk a sikereikről és az önérvényesítés fejlesztésének feladatairól. Mexikóból, Kolumbiából, Ecuadorból, Chiléből, Argentínából, Uruguayból, Paraguayból és Brazíliából jöttek önérvényesítők a térség tíz szervezetének képviseletében.

További rendezvények / konzultációk:

- ***Részvétel korlátok nélkül: a Down-szindrómával élő emberek körül kialakult legendák és előítéletek megváltoztatása*** – Tigre, Argentína
- ***Teljes jogú állampolgárság követelése*** – Vancouver, Kanada
- ***AZ ÉN HANGOM****, Nemzetközi konferencia az értelmi fogyatékossággal élő emberek tapasztalatairól* – Quitó, Ecuador.
- ***Perui Down-szindróma Társaság, VI. Nemzetközi Tanárképző Workshop és Családok Országos Találkozója*** - Lima (Peru)

Ázsia és a csendes óceáni térség

Több mint 75 értelmi fogyatékossággal élő személy vett részt az Inclusion International által Kambodzsában szervezett önérvényesítő találkozón. Az összejövetel lehetőséget nyújtott arra, hogy megismerjük a kambodzsai önérvényesítő törekvéseket és a Mekong-vidéki Hálózat az Önérvényesítésért nevű szervezet tevékenységét.

Indiából a Parivaar által szervezett, Indiai Önérvényesítők Fóruma című rendezvényről kaptunk információkat. Thaiföldön, Bangkokban az Inclusion International által támogatott négy önérvényesítő vett részt egy emberi jogi képzésen. Ezek a tapasztalatok, és más hasonló képzések a különböző térségekben segítettek megtanulni és gyakorolni, hogyan lehet komplex megbeszélésekbe bevonni értelmi fogyatékossággal élő embereket.

Európa

Az Inclusion Europe rendezvényei, a ***Europe in Action*** (2015-ben Rómában, 2016-ban pedig Lisszabonban) és az Önérvényesítők Európai Platformjának (EPSA) konferenciája, a ***Hear Our Voices (Halljátok meg a hangunkat – Madrid, 2015)*** egyedülálló lehetőséget nyújtottak, hogy önérvényesítőktől halljunk arról, mit jelent az önérvényesítés, és hogyan tudják a szervezetek támogatni az önérvényesítést. Rómában feltártuk azokat a módszereket, amelyekkel a szervezetek elősegíthetik és erősíthetik az önérvényesítést.

A madridi ***Hear Our Voices (Halljátok meg a hangunkat)*** konferencián az Inclusion International Önérvényesítő Tanács tagjai interjúkat és beszélgetéseket szerveztek európai önérvényesítőkkel, hogy megismerjék egyrészt az önérvényesítők tapasztalatait, másrészt pedig azt, hogyan szervezte meg az EPSA a munkáját ebben a térségben. Az Inclusion International Önérvényesítő Tanács madridi találkozóján részt vevő tagok videokapcsolatban álltak az Amerikai Egyesült Államokban, Indianapolisban épp akkor zajló ***Önérvényesítő Szimpózium*** résztvevőivel.

Közel-Kelet és Észak-Afrika

Az Inclusion International tagjai által szervezett számos találkozón és konferencián esett szó az önérvényesítésről. Az Inclusion International tunéziai tagszervezete, az UTAIM Tunéziában tartott konferenciát Együtt egy jobb világért címmel. Önérvényesítők és családok jöttek itt össze, hogy elkezdjék feltárni, mit jelent számukra az önérvényesítés.

Libanonban az Inclusion International szervezett találkozókat, amelyeken a politikai életben való részvétellel foglalkoztunk. Vizsgáltuk azokat az akadályokat és korlátokat, amelyekkel az értelmi fogyatékossággal élő emberek szembesülnek állampolgári szerepvállalásuk során. Az Önérvényesítők Libanoni Szövetsége (LASA) képzési programot indított önérvényesítők, családtagok és a támogató személyek számára Közel-Kelet és Észak-Afrika térségeiben. Egyiptomban és Tunéziában is zajlottak találkozók, amelyeknek köszönhetően még többet tudhattunk meg az önérvényesítésről világszinten.

Az önérvényesítés azt jelenti: én tanítalak téged és te is tanítasz engem.

Szívesen segítek otthon, de szeretem én eldönteni, hogy kivel töltsem az időmet.

Nyilvános helyeken ritkán látunk értelmi fogyatékossággal élő embereket. Miért?

Kérdőíves felmérés

Kérdőívet küldtünk szét a tagjaink között, hogy részletesebben megvizsgáljuk, hogyan támogatják az önérvényesítést. 173 választ kaptunk 87 szervezettől, összesen 54 országból.

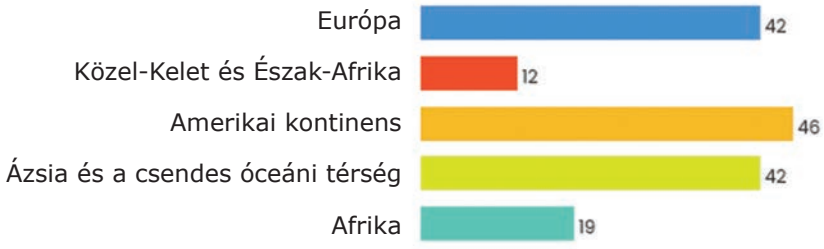

A válaszadók közt voltak önérvényesítő személyek, családtagjaik, valamint az őket képviselő szervezetek is.

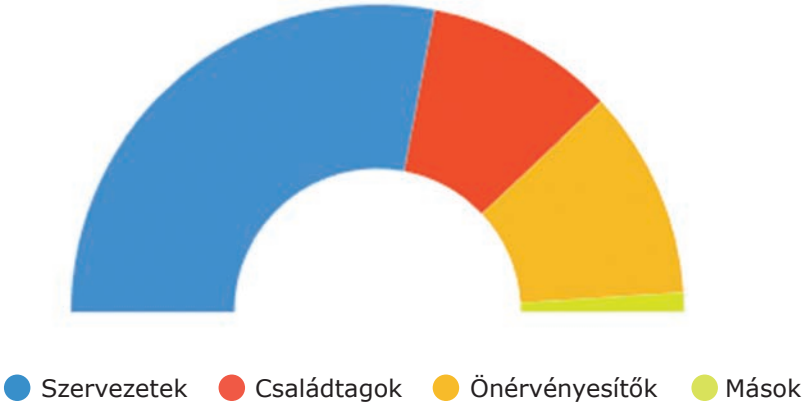

A felmérésünkben résztvevő szervezetek 49%-a sorolta magát a kis szervezetek közé. 20% közepesként, 27% pedig nagyként határozta meg magát. A kis szervezetek közé rendszerint az önérvényesítők és a családok olyan csoportjai tartoznak, amelyek kötetlen formájú összejöveteleket tartanak. A nagyobb szervezetek között vannak helyi közösségekben működő, regionális és országos szintűek is.

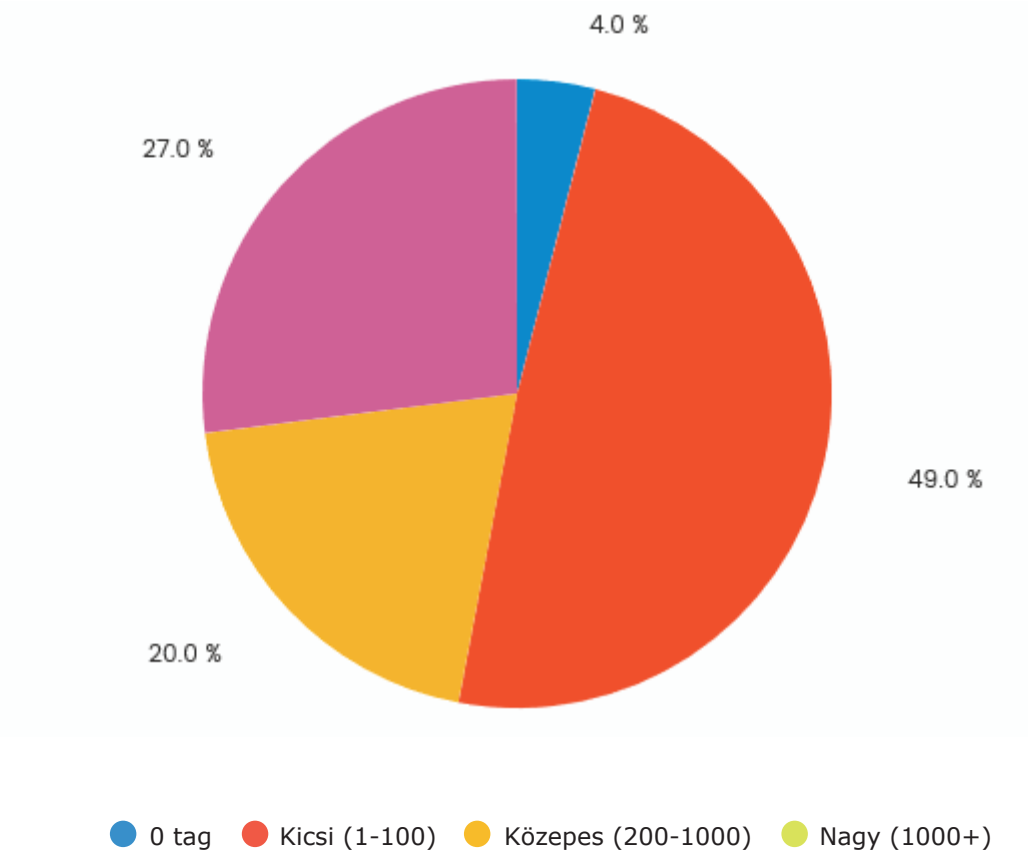

Az 5 térségből kapott válaszokból kiderül, hogy a kis önérvényesítő csoportok száma egyre nő. A válaszok azt is megmutatják, hogy a befogadásért dolgozó nagyobb szervezetek hogyan értelmezik az önérvényesítést támogató szerepüket és miként vonják be az önérvényesítőket a szervezet vezetésébe.

A felmérés eredményei segítenek megérteni, hogyan fejlődik és változik az önérvényesítés világszerte.

Az eredmények áttekintése

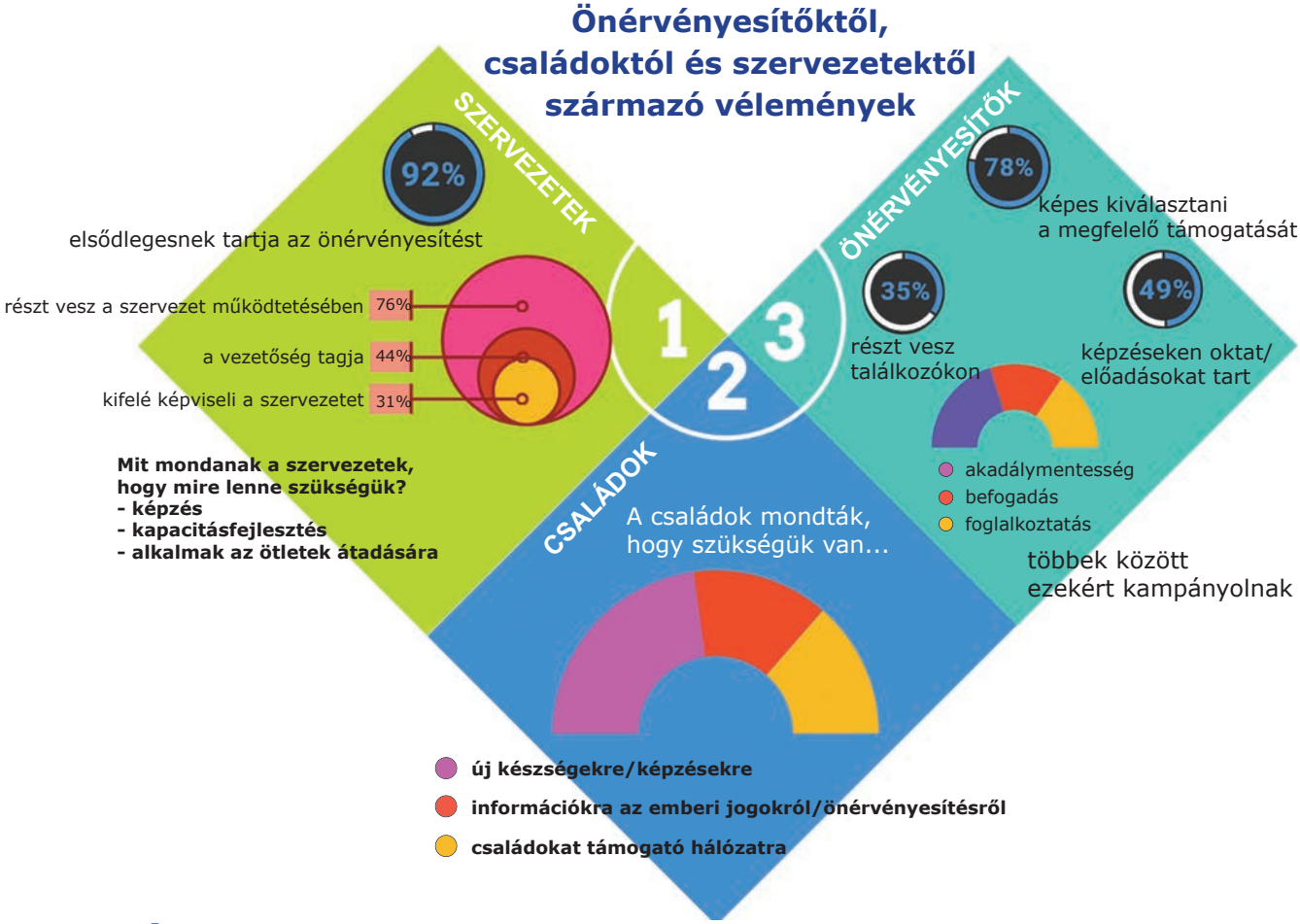

Interjúk szervezetekkel

A felmérés résztvevőitől kapott válaszokból kiindulva részletesebben fel akartuk térképezni, hogy a szervezetek milyen tevékenységeket, erőforrásokat és segédanyagokat használnak az önérvényesítés fejlesztésére és támogatására. A szervezetekkel folytatott interjúk segítettek azonosítani egyrészt a valódi önérvényesítés és a támogatás megoldandó kihívásait, másrészt pedig azokat a jó példákat és szakmai anyagokat, amelyeket hasznos lenne másokkal is megosztani.

Az Inclusion International a világ minden térségében megkeresett szervezeteket. Beszéltünk szolgáltatásokat nyújtó szervezetekkel, valamint önérvényesítők és családok csoportjaival, szövetségeivel. Emellett igyekeztünk az összes térséget részletesen bemutatni.

10 különböző szervezet 29 tagjával folytattunk interjúkat. Arról tettünk fel kérdéseket, hogy hogyan támogatják az önérvényesítést, és ehhez milyen stratégiákat, tevékenységeket alkalmaznak. Hallottunk a kihívásaikról (például: az érintett személyek megfelelő támogatása, finanszírozás, a társadalom hozzáállása stb.) és megismertük, milyen eszközöket fejlesztettek ki az önérvényesítés támogatására. Megtudtuk, hogy minden szervezet szeretne tapasztalatot cserélni másokkal, hogy erősíteni tudják az önérvényesítést a saját közösségeikben.

"Az Inclusion International programokat szervezhetne az önérvényesítési ismeretek és tapasztalatok megosztása céljából. Ez nagyon hasznos ahhoz, hogy mások szemszögéből is lássuk az önérvényesítő mozgalmakat."
ETIÓPIA

"Erősítsék a nemzetközi hálózatokat, szervezzenek csereprogramokat az önérvényesítőknek."
AUSZTRIA

Mi az önérvényesítés?

"Aki kiáll magáért, akinek vágyai vannak, aki felszólal, aki pozitív változásokat ér el más polgárok és az egész közösség érdekében." MAURITIUS

Amikor elindultunk, hogy a világ különböző részein érintett személyekkel és csoportokkal beszéljünk, tudtuk, hogy az önérvényesítés egyes országokban és térségekben jól kialakult, míg máshol alig van, vagy egyáltalán nincs hagyománya. Néhol sem az egyéneket nem támogatják abban, hogy felszólaljanak a saját érdekükben, sem pedig az önérvényesítő csoportok működését nem segítik. Máshol viszont egyre erősebb azoknak az értelmi fogyatékossággal élő személyeknek a hangja, akik megtalálják a módját annak, hogy meghallgassák és tiszteletben tartsák őket.

A világszerte folytatott konzultációk alapján egyértelmű, hogy az önérvényesítés a tettekről szól. A tanulásról és a fejlődésről.

Az önérvényesítés arról szól, hogy hallasuk a hangunkat (akkor is, ha nem tudunk beszélni); arról, hogy meghallgassanak minket és magunk irányíthassuk az életünket. Az önérvényesítés arról szól, hogy erősítsük az önbizalmunkat és a képességeinkbe vetett hitünket. Arról, hogy ismerjük a jogainkat és tudjuk, hogy ugyanúgy be kell fogadni minket a közösség minden részébe, mint a nem fogyatékos embereket. Az önérvényesítés az együttműködésről szól, amellyel változásokat érhetünk el a közösségeinkben.

Képességek és lehetőségek megszerzése, valamint az önbizalom fejlesztése

Az értelmi fogyatékossággal élő emberek számára az önérvényesítés az önbizalom fejlesztésével kezdődik, és azzal, hogy elkezdjük magunk irányítani az életünkkel kapcsolatos döntéseket. Fontos lépés az ember életében, amikor tudomást szerez arról, hogy joga van dönteni. A Fogyatékossággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezmény 12. cikke kimondja, hogy minden ember jogosult a saját életéről dönteni, és joga van olyan támogatást kapni, amely segíti a döntések meghozatalában és érvényesítésében. Az önérvényesítést támogató kezdeményezések közül sok irányul arra, hogy az érintetteknek meglegyenek a döntésekhez szükséges képességei és lehetőségei. A cél az önérvényesítők önbizalmának fejlesztése, és hogy az érintettek maguk irányíthassák az életüket.

Sorstárs segítés és önsegítés

Sok példáról hallottunk, amikor az értelmi fogyatékossággal élő emberek csoportokhoz csatlakoznak, hogy meghallgassák és támogassák egymást a mindennapos problémák megoldásában. Ezek időnként baráti csoportokként indulnak: moziba és bevásárló központba járnak együtt vagy táncos összejöveteleket szerveznek. Egyes esetekben a csoport lehetőséget nyújt arra, hogy tagjai beszámoljanak az életükkel kapcsolatos történésekről és kihívásokról. Például a társas kapcsolatok, munkahely, lakhatás témaköreiben. Ahogy az emberek megismerik egymást és tanulnak egymástól, elkezdenek segíteni egymásnak a felszólaláshoz szükséges képességek kialakításában is. Ezek a csoportok támogatást tudnak nyújtani a tagjaiknak az életükkel kapcsolatos nehéz feladatok megoldásában.

"Az önérvényesítő találkozik a szociális szolgáltatások igénybevevőivel. Ekkor megbeszélik a problémákat és a rendben lévő dolgokat, majd az önérvényesítők eljuttatják ezeket az információkat a szolgáltatás vezetőjének, aki cselekvési tervet dolgoz ki és változtat, ahol lehet." ÚJ-ZÉLAND

Érdekképviselet a változásért

Amikor összejönnek, és megosztják a tapasztalataikat, problémáikat, az érintett személyek elkezdik feltárni a közös sérelmeiket és meghatározzák azokat az ügyeket, amelyek a legfontosabbak a csoport számára. Sok példát hallottunk olyan önérvényesítési törekvésekről, amelyek kulcsfontosságú közös ügyekre és a változások elérését célzó cselekvési stratégiákra irányultak. Ezekben a példákban a csoportok konkrét ügyekre és jogokra vonatkozó elképzeléseket alakítottak ki, valamint akciókat szerveztek a figyelem felkeltésére és a változások elősegítésére. Az érdekérvényesítés sokféle módjáról hallottunk. Például politikusoknak írt levelekről, politikusokkal való találkozásokról, médiakampányokról, kormányokhoz és az ENSZ-hez benyújtott előterjesztésekről. Hallottunk továbbá konferenciákról és arról is, hogy önérvényesítők, szervezetek vagy kormányzatok vezetői tisztségeire jelöltették magukat.

Az említett sokféle tapasztalat alapján ismereteket szereztünk az önérvényesítők különböző módon kialakult közösségeiről is. Az önérvényesítő csoportok legtöbbször a családtagok által alapított szervezetek támogatásával alakultak ki és fejlődtek független szervezetté. Ilyen például néhány People First szervezet is. Más önérvényesítők különböző nagy szervezetek vezetésében kaptak szerepet (erről bővebben az önérvényesítés szervezeti támogatásáról szóló fejezetben lesz szó).

"Az értelmi fogyatékossággal élő emberek képességeire vonatkozó negatív sztereotípiák ellen küzdünk, valamint a jogaikat támogató törvénykezésért." JORDÁNIA

Egyre gyakrabban láttunk új típusú érdekérvényesítő csoportokat, amelyek fogyatékossággal élő és nem fogyatékos fiatalokból állnak. Amikor az értelmi fogyatékossággal élő személyek inkluzív, vagyis befogadó jellegű, hagyományos iskolába járnak, másokkal együtt olyan csoportok tagjai lehetnek, amelyek társadalmi kérdésekkel foglalkoznak.

Az önérvényesítés néhány újfajta megközelítése

Movimiento Estamos Tod@s en Acción (META), uruguayi, Costa-Rica-i, perui, kolumbiai, brazíliai, argentínai, hondurasi, dominikai, mexikói és chilei fiatal aktivisták – fogyatékossággal élő és nem fogyatékos személyek – 2012-ben hozták létre ezt a hálózatot. Céljuk, hogy együtt dolgozzanak a fogyatékossággal élő emberek jogaiért és hozzájáruljanak egy befogadó, mindenki számára egyenlőséget és lehetőségeket nyújtó szemlélet fejlődéséhez Latin-Amerikában.

Re:Action4Inclusion. Kanadában, Ontario városában olyan teret hoztak létre, ahol a fiatalok jobban megérthetik, mit követel meg mindnyájunktól a befogadás, és hogy mit élnek át a fogyatékossággal élő fiatalok. A résztvevők iskolatársaikkal és társadalmi szövetségeseikkel együtt dolgoznak a változásokért. Elkötelezettek a mellett, hogy az értelmi fogyatékossággal élő tanulók is a közösség részei. Hisznek abban, hogy mindenki értékes, együttműködő tagja az iskolának és a helyi közösségnek.

Felmérésünk rávilágított az önérvényesítő csoportok szervezésének különféle módozataira, és arra is, hogy mire koncentrálnak az ilyen csoportok támogatói. Azt tapasztaltuk, hogy sok csoport foglalkozik az emberi jogokkal és az ezekhez kapcsolódó kampányokkal, viszont sokaknak még fejleszteniük kell az önérvényesítővé váláshoz szükséges önbizalmukat és készségeiket.

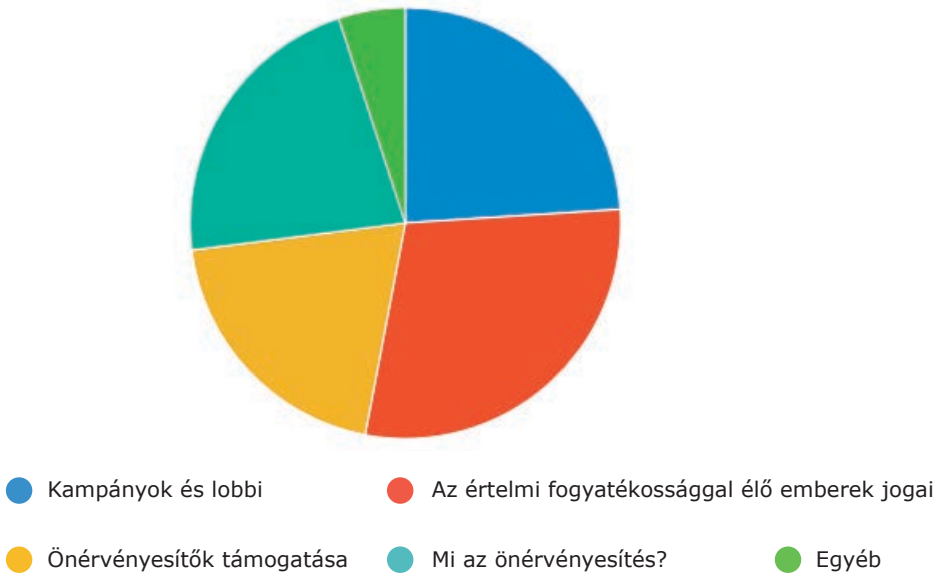

Az önérvényesítő csoportok a fontos ügyek széles körével foglalkoznak:

Bár úgy tűnik, hogy világszerte egyre több és változatosabb önérvényesítő kezdeményezés alakul ki, az is világosan látszik, hogy nem mindegyik irányul ténylegesen arra, hogy hallhatóvá és erőteljesebbé tegye az értelmi fogyatékossággal élő emberek hangját.

Sok beszámolót hallottunk nagy intézetekről, amelyek úgynevezett önérvényesítő csoportokat szerveznek az intézményen belül, azzal a világosan felismerhető szándékkal, hogy ezeket a saját érdekeik szolgálatában manipulálják és használják.

"Romániában csak egy független önérvényesítő csoport van. A neve Ceva de Spus. A Ceva de Spus országos mozgalmat próbál indítani. Vannak Romániában más önérvényesítő csoportok is, amelyeket szolgáltatók hoztak létre, de ezek között nem túl szoros a kapcsolat." ROMÁNIA

Mit mondanak önérvényesítésről az önérvényesítők?

- **Önérvényesítés az, amikor az értelmi fogyatékossággal élő személyek kifejezik a véleményüket. Olyan dolgokról, amelyek fontosak nekünk vagy a hozzánk hasonló embereknek.**
- **Az önérvényesítők segítenek változásokat elérni. Beszélünk a döntéshozókkal, segítünk nekik megérteni, hogy milyen az élet az értelmi fogyatékossággal élő emberek számára.**
- **Aktív tagjai lehetünk a közösségeinknek, és fontos, hogy bevonjanak bennünket a minket érintő döntésekbe.**
- **Az önérvényesítés mindig arról szól, hogy MI mit gondolunk, és hogyan érzünk.**
  Ne mások mondják meg, hogy mit mondjunk és gondoljunk.

De...

- **Az önérvényesítőknek hajlandónak kell lenniük a különböző elképzelések meghallgatására, megismerésére és megosztására.**
- **Az önérvényesítők számára fontos, hogy ismerjék és értsék az életüket érintő jogokat és kötelezettségeket. Ezek lehetnek helyiek, országosak vagy nemzetköziek.**
- **Az önérvényesítőknek gyakran van szükségük támogatásra olyan emberektől, akik nem önérvényesítők. A jó támogató meghallgat, segít megérteni a minket érintő történéseket és támogat minket, hogy elmondjuk, amit gondolunk. Nem beszél rólunk, helyettünk.**

Az érintett emberek sokféleképpen "felszólalhatnak", nem csak beszéddel. A lényeg az, hogy kifejezzük a véleményünket.

Az önérvényesítés arra bátorít és azt támogatja, hogy az emberek, akik egyébként elszigeteltek lennének, csatlakozzanak egy mozgalomhoz.

Az önérvényesítés arról szól, hogy, mi az értelmi fogyatékossággal élő emberek átvegyük a hatalmat azoktól, akik mindig helyettünk és a nevünkben hozták meg a nagy döntéseket. Például az orvosoktól, gondozóktól, politikusoktól, sőt a családtagoktól is.

Az önérvényesítőknek érteniük kell a jogokat és kötelezettségeket. Méltányos és befogadó hellyé akarjuk tenni a környékünket, az országunkat és a világot a magunk és minden értelmi fogyatékossággal élő ember számára.

Az önérvényesítés a döntéshozókkal való együttműködésről szól, hogy biztosítani tudjuk az önérvényesítők teljes körű bevonását az őket érintő döntésekbe. Ezek lehetnek kis helyi ügyek, például, hogy a busz menetrendek könnyen érthetőek legyenek. Országos ügyek, például, hogy a kormány konzultáljon velünk a minket érintő jogszabályokról. Vagy globális ügyek, mint például a Fogyatékossággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezménnyel (CPRD) kapcsolatos kampányok.

Az önérvényesítés arról szól, hogy a közösségekben felhívjuk a figyelmet a fogyatékossággal élő embereket érintő kérdésekre. A munkánk révén az önérvényesítők megmutathatják a közösségeknek, hogy az értelmi fogyatékossággal élő emberek a társadalom egyenlő és tevékeny tagjai. Ez segít megváltoztatni az emberek szemléletét, megszüntetni a diszkriminációt és befogadóbb közösségeket építeni.

Mi nem önérvényesítés?

Az önérvényesítés nem arról szól, hogy csak ott legyünk a teremben, amikor döntéseket hoznak. Fontos, hogy valóban bevonjanak minket a döntésekbe. Az nem önérvényesítés, ha más valaki mondja meg, hogy mit kell gondolnunk vagy mondanunk.

Az nem önérvényesítés, ha a segítőink nem bánnak tisztelettel velünk.

Fontos számunkra, hogy megfelelő támogatást kapjunk, így részt tudjunk venni a fontos döntésekben.

Az önérvényesítés nem csak arról szól, hogy döntéseket hozzunk és elmondjuk, mit akarunk. Ezek a részét képezik.

Az önérvényesítőknek képesnek kell lenniük, hogy döntéseket hozzanak és elmondják, mit akarnak. Mindnyájunknak joga van dönteni, de az önérvényesítés ennél többet jelent. Arról szól, hogy felszólaljunk, és olyan dolgokban döntsünk, amelyek számítanak vagy fontosak az életünkben és a hozzánk hasonló emberek számára. Arról szól, hogy másokhoz hasonlóan éljünk és együtt dolgozzunk a változásokért. Az önérvényesítés nem azt jelenti, hogy csak ücsörgünk és panaszkodunk. Az önérvényesítés azt jelenti, hogy aktívak vagyunk és teszünk azért, hogy a változások megtörténjenek.

Az önérvényesítés másokkal együtt végzett munka. A támogatóknak és másoknak is, például politikusoknak, részt kell venniük a munkában, hogy változásokat érjünk el. Az együtt végzett munka jó módszer az emberek befolyásolására!

Az önérvényesítők azt akarják, hogy a társadalom mindenkit befogadjon és bevonjon. Az önérvényesítők tudják, hogy ennek elérésében példaképnek kell lenniük. Az önérvényesítés nem olyan projekt, amely leállítható és újraindítható. Folyamatos munkát jelent. Mindig lehet még inkább befogadóvá tenni a világot!

Mik az önérvényesítő csoportok?

Sokan egy csoport tagjaként tudnak leginkább az önérvényesítés részesei lenni.

Együtt jobban tudjuk hallatni a hangunkat! Minél többen mondjuk ugyanazt, annál könnyebb rávenni másokat, hogy meghallgassanak minket.

Az önérvényesítő csoportok nem olyan kis társaságok, amelyekkel tekézni vagy diszkóba lehet járni. Kinőhetnek baráti csoportokból és szabadidős elfoglaltságokat is jelenthetnek, de alapvetően a társadalmi változásokért és az érintettek jobb életkörülményeiért végzett közös munka határozza meg őket.

A csoporton belül különböző képességekkel, tapasztalatokkal és ismeretekkel rendelkezünk, amiket meg tudunk osztani egymással. Segíthetjük egymást a vezetési készségek és a felszólaláshoz szükséges tudás fejlesztésében. A csoportban az emberek befogadó és barátságos környezetben tehetnek fel kérdéseket és oszthatnak meg tapasztalatokat.

Mire van szükségünk, hogy önérvényesítők lehessünk?

Minden értelmi fogyatékossággal élő ember lehet önérvényesítő. Itt bemutatunk néhány tulajdonságot, amelyek segíthetnek abban, hogy fel tudjunk szólalni magunkért.

Az önérvényesítő

- **ötletes**
- **pozitív gondolkodású**
- **kitartó**
- **ismeri önmagát**
- **magabiztos**
- **tájékozott.**

Ezek olyan képességek, amelyeket meg lehet tanulni, ha úgy gondoljuk, hogy még nem rendelkezünk velük. A csoport tagjaiként beszélhetünk azokkal, akikről úgy gondoljuk, hogy rendelkeznek ezekkel a képességekkel. Megoszthatjuk egymással az elképzeléseinket arról, hogyan lehet ezeket a képességeket fejleszteni.

Önérvényesítőnek lenni aktív feladat. Nem elég önérvényesítőnek nevezni magunkat, úgy is kell cselekednünk! Itt következik néhány tevékenység, amit az önérvényesítők végeznek.

Az önérvényesítő

- **másokkal együtt dolgozik**
- **összeszedett és megbízható**
- **aktív szerepet vállal**

- **megismer másokat**
- **hozzászól a megbeszélésekhez**

- **változásokat akar látni**
- **használja azokat a képességeit, amelyekkel a lehető legjobban dolgozhat**
- **érdeklődik, milyen az önérvényesítés helyzete világszerte**

- **odafigyel**
- **mindig többet akar megtudni**

- **felszólal**
- **kérdéseket tesz fel**
- **meggyőz másokat**
- **hallatja a hangját**

- **döntéseket hoz**
- **beszél a csoportjáról és a munkájukról**

Önérvényesítőként fontos, hogy ne érezzük magunkat kényelmetlenül, amikor a fogyatékosságunkról beszélünk, vagy arról, hogy milyen érzés, ha nem fogadnak el.

Az önérvényesítőknek nyitottnak kell lenniük arra, hogy találkozzanak olyanokkal és meghallgassanak olyanokat, akik több tapasztalattal, vagy a mienktől eltérő képességekkel rendelkeznek. Másoktól tanulni jó módszer arra, hogy valaki önérvényesítővé váljon.

Milyen a jó támogatás?

Mindnyájan hozunk úgy döntéseket, hogy tanácsot, információt és támogatást kapunk hozzá másoktók. Például a barátainktól, családunktól, munkatársainktól, tanárainktól, orvosainktól, vagy példaképeinktől. Az értelmi fogyatékossággal élő emberektől gyakran megtagadják az ilyen döntések és választások lehetőségét a "képességeikkel" kapcsolatos előítéletek miatt és mert a kapcsolatrendszerük csak a közvetlen családjukra, valamint segítőikre korlátozódik.

Az Inclusion International közösségbe való befogadásért és önálló döntésekért folytatott kampányai megmutatták, hogy az értelmi fogyatékossággal élő emberek nagy többsége otthon él a családjával.

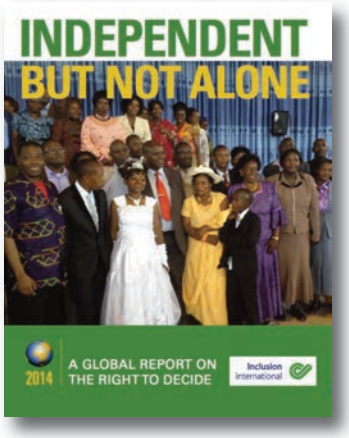

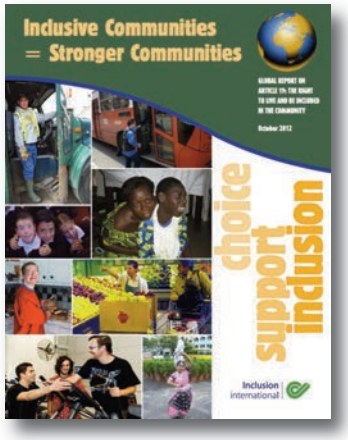

Így a családok többféle szerepet is játszanak. Gyakori, hogy egyben gondozók, jogérvényesítők és támogatók is. Tudjuk, hogy a családok alig, vagy egyáltalán nem kapnak támogatást ezekhez a szerepekhez.

A támogatás második legfontosabb forrását a világ egyes térségeiben a hivatásos segítők jelentik. Ezek az emberek különböző szakmai háttérrel rendelkeznek, vannak köztük tanárok, egészségügyi dolgozók, szociális munkások és ügyvédek is. Az önérvényesítők igénylik és szükségesnek tartják a támogatást az életük különböző területein, legyen az akár hivatalos vagy kötetlen formában működő, fizetett vagy önkéntes.

Milyen a jó támogatás?

Az önérvényesítők szerint a támogatással kapcsolatban a fő kérdés az, hogy a különböző támogatási módok mennyire teszik lehetővé, vagy korlátozzák az önérvényesítők számára a nézeteik, véleményük kifejezését; hogy mennyire segítenek abban, hogy mások meghallják és megértsék a döntéseiket. Felmérésünk szerint az önérvényesítők a következőképpen jellemzik a jó támogatást nyújtó segítőt:

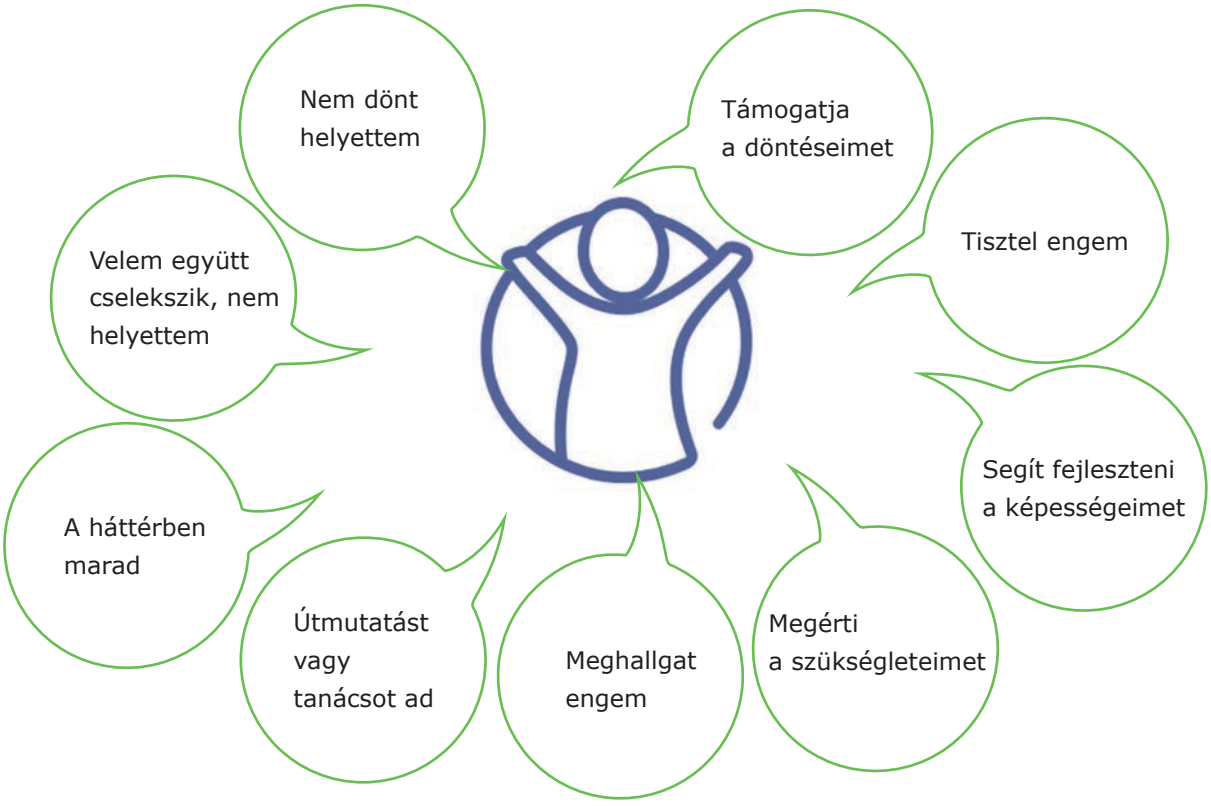

A világ különböző részein folytatott konzultációink és látogatásaink során nagyon gyakran tapasztaltuk, hogy azok, akik támogató személyeknek nevezik magukat, valójában az értelmi fogyatékossággal élő emberek ellenőrzését, védelmét és – legrosszabb esetben – befolyásolását tartják a feladatuknak. Bizonyos "támogatóktól" olyan véleményeket is hallottunk, hogy a segített személyek képtelenek bármit megérteni, vagy hogy nem tudnak részt venni a közös munkában.

"A támogató személyben meg lehet bízni, számítani lehet rá. A viselkedésében nincs sajnálat, ehelyett segít az önérvényesítőnek a képességei fejlesztésében. Érti a szükségleteinket és a vágyainkat." DÉL-AFRIKA

Az egyes személyek számára nyújtott támogatás mellett az önérvényesítővé válás folyamatához más típusú támogatás is szükséges. Az egyéni támogatástól eltérő felkészültséget és erőforrásokat igényel a sorstárs segítő csoportok találkozásainak és kapcsolatépítésének segítése. Ugyanígy másféle támogatásra van szükség, ha valaki az érdekérvényesítéshez igyekszik információt és segítséget nyújtani.

Mit mondanak a támogatásról az önérvényesítők?

A támogatók között vannak családtagok, hivatásos segítők, tanárok, munkatársak és barátok.

A jó támogatók olyan támogatást nyújtanak, ami segít fejleszteni a képességeinket.

A jó támogatók tudják, hogy az önérvényesítés nem róluk szól, és nem arról, amit ők gondolnak.

A jó támogatás annak megértésén alapul, hogy a társadalom akadályokat emel az önérvényesítők elé. Az önérvényesítő támogatója érti, hogy az általa nyújtott segítségnek része van az adott személy előtt álló akadályok felszámolásában.

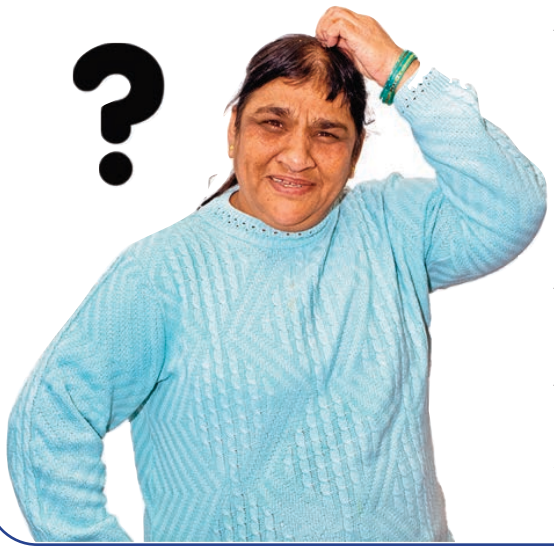

Az önérvényesítők segítői meg kell, hogy engedjék a támogatott személyeknek, hogy hibázzanak és kockázatot vállaljanak. Meg kell, hogy értsék, hogy a döntéseket az önérvényesítők hozzák meg.

Az önérvényesítők támogatói felismerik, hogy milyen befolyásuk lehet a támogatott személyekre. Abban segítik őket, hogy megértsenek bizonyos alapelveket. Nem azt mondják meg nekik, hogyan vagy mit gondoljanak.

"Bárki, akinek van elég türelme és rendíthetetlenül hisz abban, hogy az értelmi fogyatékossággal élő emberek többre képesek, mint amit sokan gondolnak." HORVÁTORSZÁG

Mit csinál az önérvényesítő támogatója?

Egyéni támogatás

A segítő azért van mellettünk, hogy bármilyen támogatást megadjon, hogy a legjobb tudásunk szerint tudjunk felszólalni és döntéseket hozni.

A támogatás segíthet nekünk megérteni a bonyolult információkat. Segít nekünk saját döntéseket hozni pénzről, munkáról, az egészségi állapotunkról, kapcsolatokról és más mindennapi dolgokról.

Az önérvényesítők támogatói segítenek olyan készségek kialakításában és fejlesztésében, amelyek a hatékony felszólaláshoz kellenek. Segítenek nekünk felkutatni és felismerni a fontos lehetőségeket.

Az önérvényesítő támogatója nem gondozó.

Az önérvényesítő eldöntheti, hogy akarja-e az adott személyt segítőjének.

A támogató nem pusztán elmagyarázza a bonyolult szavak jelentését egy megbeszélésen. Abban is segít, hogy az önérvényesítő magabiztosnak érezze magát és fel tudjon szólalni.

A támogatás nem hosszú távú, stabil megállapodás. Rugalmasnak kell lennie és alkalmazkodnia kell az adott személy szükségleteihez. Fontos, hogy az önérvényesítő tudja, megbízható támogatói hálózat veszi körül, akikre mindig számíthat.

Az érdekérvényesítés támogatása

A érdekérvényesítés támogatása segíti az egyéneket és csoportokat, hogy értsék a jogaikat és kötelezettségeiket. Segíti az önérvényesítőket, hogy megértsék az életüket befolyásoló jogszabályokat.

Az önérvényesítők támogatói gyakorlati megoldásokkal és szervezéssel segítik az érintetteket. Ezek lehetnek apróságok, például egy utazás előkészítése, vagy nagyobb feladatok is, mint egy csoport megszervezése vagy az anyagi források felkutatása.

Az önérvényesítők különféle fontos területeken dolgozhatnak, helyi, országos vagy nemzetközi szinten. Ez azt jelenti, hogy az önérvényesítés támogatása sokféle lehet. A jó támogatás ahhoz lehet szükséges, hogy

- **segítsen egy személynek felszólalni és megkérdőjelezni valamilyen szabályt vagy rendelkezést**
- **segítsen egy helyi csoportnak kampányt tervezni és koordinálni valamilyen fontos témában**
- **segítsen egy csoportot konferenciákra utazni és ott felszólalni.**

A jó támogatás és a jó segítő jellemzői:

- ✓ jó kommunikáció
- ✓ bizalom
- ✓ fejleszti a képességeinket
- ✓ felismeri a szükségleteinket
- ✓ sok öröm, de mégis hivatásos kapcsolat
- ✓ tisztelet mindkét fél részéről
- ✓ nyitottság, megbízhatóság, türelem
- ✓ segít megérteni a szakmai kérdéseket
- ✓ eldönthetjük, mikor van szükségünk segítségre; hagyja, hogy magunk tegyünk meg dolgokat.

A rossz támogatás és a rossz segítő jellemzői:

- ✗ túlságosan védelmező
- ✗ csak akkor nyújt segítséget, ha fizetünk érte
- ✗ elbátortalanít vagy sért minket
- ✗ nem fejleszti az önbizalmunkat
- ✗ kihasznál minket
- ✗ olyan segítséget nyújt, amit akar, nem oylat, amit ÉN
- ✗ befolyásol bennünket
- ✗ nem ad magyarázatot, hogy miért kell vagy miért nem szabad tennünk valamit.

Család és önérvényesítés

A családoknak sokféle szerepe van az értelmi fogyatékossággal élő emberek életében. Amellett, hogy gondoskodást és szeretetet nyújtanak, egyben érdekvédők, támogatók és közösségszervezők is. A felmérésünk és találkozóink alapján tudjuk, hogy ezekhez a szerepekhez alig vagy egyáltalán nem kapnak támogatást. A legtöbb esetben maguknak kell megtanulniuk és ellátniuk ezeket a szerepeket.

Amikor az önérvényesítés különböző példáit vizsgáltuk eltérő kultúrákban és közösségekben, közös vonásként mindenhol megjelent a családok fontos szerepe. Ez a szerep különösen fontos az olyan emberek esetében, akik nem tudnak mások által érthető módon beszélni, illetve kommunikálni.

Az önérvényesítők számára a család egyrészt a legfőbb támogatást, másrészt időnként az önállóság akadályát is jelenti. A családok hatékony támogatása és bátorítása nélkül az értelmi fogyatékossággal élő emberek elszigeteltek maradnak, kizárva a közösségeikből. Viszont a családok védelmezőként lépnek fel ott, ahol mások negatívan állnak az értelmi fogyatékossággal élő emberekhez.

Támogat, hogy önérvényesítővé váljak

Segít fejleszteni a képességeimet

Segítőkész

Fáradtak és túlhajszoltak

Fontos

Túlzottan védelmező

Sebezhető

A legfontosabb segítség

Bátorító

Elkötelezett

Szövetséges

A családoknak támogatásra van szüksége

A közösség legfontosabb része

Információkra/útmutatásra van szükségük

Képzésre van szükségük

A szülőknek bizalomra van szüksége, hogy engedjenek minket önállósodni

Nem ismerik a lehetőségeiket

Az érintett családok a hozzátartozójuk iskolai, közösségi, valamint munkahelyi befogadásáért harcolnak. Szerepük és tapasztalataik megértése fontos abból a szempontból, hogy mit gondolunk az önérvényesítésről. Mind az egyének saját élete, mind a társadalmi változásokért küzdő csoportok tekintetében.

Azok a családok, akik sikeresen támogatták a hozzátartozóik közösségi befogadását és önérvényesítővé válását, általában úgy érték ezt el, hogy lehetőséget teremtettek személyes kapcsolatok és hálózatok kiépítésére. A támogató- és személyes hálózatok képezik a befogadás és az önrendelkezés alapját.

Gyakran hallottunk olyan családokról, akik szeretnék, hogy a hozzátartozójukat a közösség befogadja, elfogadja és tisztelje, de a gyakorlatban mégis inkább a terápiára és a fogyatékossággal kapcsolatos szolgáltatásokra összpontosítanak. Ahelyett, hogy megfelelő támogatást és támogatói hálózatokat építenének ki.

Ahhoz, hogy az érintett személyek önérvényesítővé váljanak a saját életükben, majd tovább fejlesszék az önérvényesítést a társadalmi változások érdekében, a családjaiknak jelentős figyelemre és segítségre van szükségük. Hallottunk néhány olyan dologról, amire szükségük van a családoknak, hogy hatékonyan betölthessék ezeket a szerepeket:

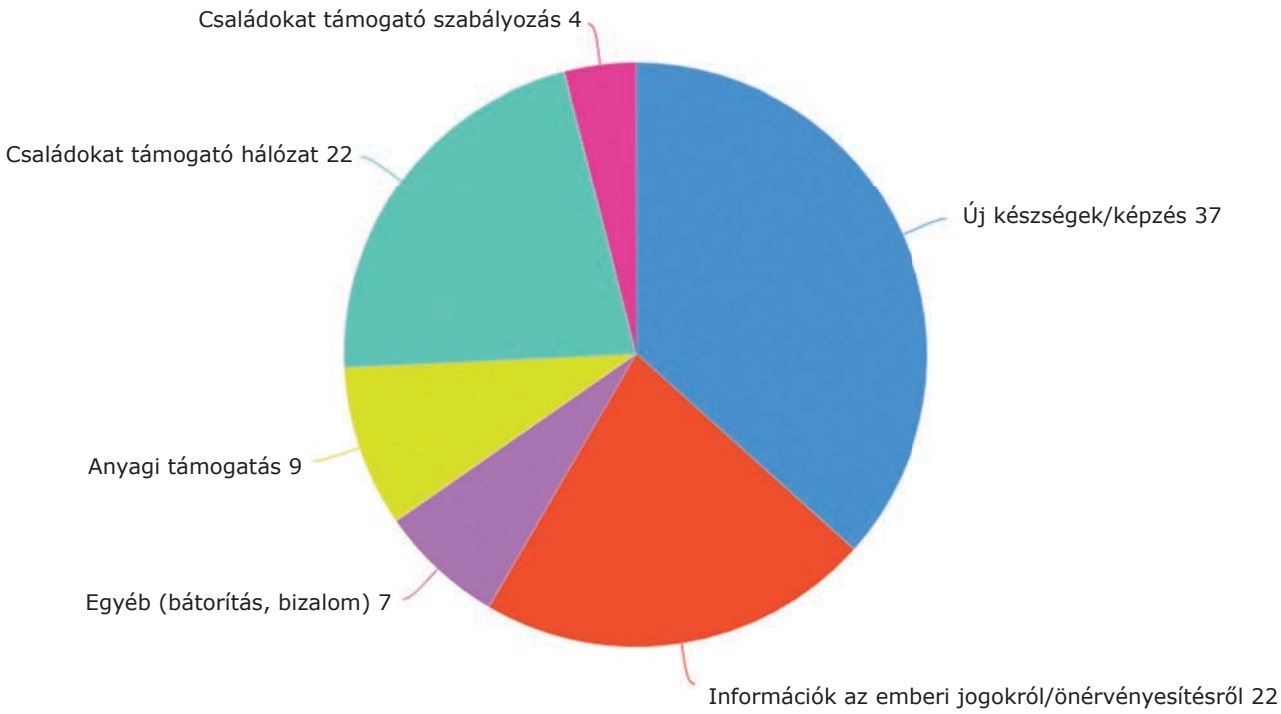

A csoportokkal világszerte folytatott konzultációk alapján úgy látjuk, hogy az önérvényesítő csoportokat legtöbbször a családtagok által alapított szervezetek indítják el. A családok azok, akik felismerték, hogy szükség van az értelmi fogyatékossággal élők önérdekérvényesítésének támogatására és erősítésére. A családok és szervezeteik azok, akik mozgalmunk egész történelme során támogatták az önérvényesítést.

Amikor ezekhez az erőfeszítésekhez emberi jogi szervezetek és fogyatékos emberek szervezetei kezdtek csatlakozni, egyfajta kritika és elutasítás érte a családok szerepét. Valóban szükség lehet a családok által játszott szerepben elmozdulásra: a védelmezés felől a lehetőségek és képességek fejlesztése irányába. Ehhez az elmozduláshoz azonban szükséges, hogy mások is szerepet vállaljanak a közösségi befogadásban; a családok és szervezeteik megfelelő segítséget kapjanak; és hogy a családokat továbbra is bevonják a támogató hálózatba.

Mit mondanak az önérvényesítők a családokról?

- Az önérvényesítés otthon kezdődik.
- A családok segítenek, hogy magabiztosnak érezzük magunkat a felszólaláshoz.
- Az önérvényesítővé válásunkat azzal támogathatják a családok, hogy segítenek nekünk kapcsolatokat építeni a közösségben.
- A befogadás, a saját döntések, és a felszólalás elősegítésével a családok támogathatnak minket, hogy egy olyan önérvényesítő csoport tagjai legyünk, ami a változásokért dolgozik.

Milyen a családok és az önérvényesítők helyzete?

A családok és az önérvényesítők világszerte ugyanazokat a dolgokat akarják az értelmi fogyatékossággal élő emberek számára:

- **Közösségeket, amelyek befogadják az értelmi fogyatékossággal élő embereket.**
- **Közösségeket, ahol tisztelik az értelmi fogyatékossággal élő embereket.**
- **Olyan társadalmat, ahol nekik és a családjaiknak is egyenlő esélyük van boldog életet élni.**

Korábban a családok szervezetei sokat kampányoltak ennek érdekében. Ma az önérvényesítők azok, akik felszólalnak magukért és változásokat érnek el. A családok megértik, hogy ez így helyes. Az értelmi fogyatékossággal élő embereknek kell felszólalniuk a saját életükkel kapcsolatban.

A legtöbb értelmi fogyatékossággal élő ember számára a családja az első és legfontosabb gondozó, jogérvényesítő és védelmező.

Mindig értékelni kell, hogy a család támogatja az adott személyt. Önérvényesítők elmondták, hogy rendkívül fontos számukra, hogyan érez és cselekszik a családjuk. A nevelés nagy befolyással bír az adott fiatal önbizalmára és arra, hogyan milyen életet él később, felnőttként.

De a családok számára világszerte nehéz feladattá teheti az értelmi fogyatékossággal élő fiatalok felnevelését mások rossz hozzáállása vagy a fogyatékosságról szerzett nem megfelelő tudása. Nehézséget jelenthet a közösségben fellelhető támogatás hiánya és a pénzügyi problémák is. Ezek túlzottan védelmezővé és bizalmatlanná tehetik a családokat.

A legtöbb önérvényesítő ugyanazt mondja: a családoknak támogatniuk és bátorítaniuk kell minket, hogy önállóak legyünk.
A hozzátartozójukat túlzottan védelmező és irányító családok korlátozzák és elszigetelik az embert. Ez megakadályozza, hogy teljes és boldog életet éljünk.

A családoknak támogatásra van szükségük, hogy védelmezés és gondoskodás helyett segítsenek az adott személynek a képességei kibontakoztatásában.

Azok a családok, amelyek bátorítják és támogatják az értelmi fogyatékossággal élő hozzátartozójukat, hogy kockázatot vállaljon és szabadon döntsön, segítenek nekünk tanulni és fejlődni. Az önállósághoz nagyban hozzájárul, hogy hibákat kövessünk el és nehéz feladatokkal szembesüljünk, ugyanúgy, mint bárki más.

Hogyan segíthet a család, hogy önérvényesítővé váljunk?

A család sokféleképpen dolgozhat velünk azon, hogy megszerezzük az önérvényesítéshez szükséges képességeket és gyakorlatot. A családok gyakran nagyon elfoglaltak és túlhajszoltak, de ha támogatnak minket, hogy megszerezzük ezeket a készségeket, azzal segítenek nekünk, hogy teljes életet tudjunk élni és a társadalom befogadjon minket.

- **A család biztosíthatja, hogy mindig be legyünk vonva a családi és közösségi életbe. Így fontosnak, elfogadottnak és a társadalom részének érezzük magunkat. Ez segít nekünk megérteni a társadalom tagjaiként minket megillető jogokat és a kötelezettségeinket. Ez másoknak is segít, hogy megértsék és elfogadják a fogyatékossággal élő embereket.**
- **Gyakori, hogy a család érvényesíti a hozzátartozójuk jogait fiatal kora óta. Ők segítik az orvosokat, tanárokat és szolgáltatást nyújtókat, hogy tudják, milyen támogatásra van szükségünk. Ha mindig bevonnak bennünket a fontos beszélgetésekbe, akkor jobban meg tudjuk érteni, miért szükséges felszólalnunk a saját érdekünkben.**
- **A család megtanulhat mindent az értelmi fogyatékosságról, és beszélhet erről az értelmi fogyatékossággal élő hozzátartozóval. Ez segíti az adott személyt, hogy megértse a saját fogyatékosságát.**
- **A családok meghallgathatják, hogy milyen érzés számunkra fogyatékossággal élni. Ez segít nekünk megtanulni, hogyan beszéljünk a fogyatékosságunkról. Ha képesek vagyunk beszélni a fogyatékosságunkról, az segít elfogadni magunkat és segít megérteni mások viselkedését velünk kapcsolatban.**

- **Ha beszélgetnek velünk és figyelnek is ránk, az segít, hogy fejlesszük a kommunikációs készségeinket és segít megérteni, milyen támogatásra van szükségünk és azt hogyan kérjük.**
- **Ha meghallgatnak minket, az azt mutatja, hogy a család értékeli a mondanivalónkat. Ez önbizalmat ad, ami szintén nagyon fontos az önérvényesítők számára.**
- **Lehet, hogy a családnak képeznie kell magát, hogy megértse az önérvényesítés elveit. Ezután tudnak támogatni minket, hogy megtanuljuk, milyen készségekre van szükségünk az önérvényesítéshez.**
- **A családok tájékozódhatnak a támogatást nyújtó csoportokról és a szolgáltatásokat nyújtó szervezetekről. Az információk és tapasztalatok megosztása más családokkal segíthet az adott személynek és családjának, hogy egy nagyobb közösség részei legyenek. Segít, hogy a család és az érintett személy tudják, nincsenek egyedül. Hogy vannak sorstársai, akik támogatást tudnak nyújtani.**
  A szervezetek segíteni tudják a családokat az információk és a támogatás megszerzésében is.
- **A családok engedjék meg, hogy független támogatást kapjunk az önérvényesítéshez. Sok esetben erre nincs lehetőség. Ha viszont az önérvényesítőnek van esélye megválasztani, kitől kapjon támogatást, az segíti abban, hogy független legyen.**

Hogyan segítheti a család az önérvényesítést?

Itt néhány tanács következik arra, hogyan segítheti a család az érintettek önérvényesítővé válását. Ezeket önérvényesítők és családtagjaik mondták el nekünk a felmérésünk során.

- **Fogadd el az adott személyt**
- **Légy türelmes**
- **Légy pozitív**
- **Fejleszd az adott érintett képességeit**
- **Teremts lehetőséget új dolgok kipróbálására**
- **Nyújts bátorítást**
- **Támogasd az önállóságot**
- **Kérj segítséget és támogatást, amikor szükséged van rá**
- **Legyenek magasak az elvárásaid**
- **Fejleszd az önérvényesítő önbecsülését**
- **Nyújts választási lehetőségeket és bátorítsd az önálló döntéseket**
- **Nyújts információkat**
- **Mutass példát az önérvényesítésre**
- **Engedd meg a kockázatvállalást**

Inkluzív szervezetek

Az inkluzív azt jelenti: befogadó. Inkluzívak azok a tevékenységek, amelyek során a fogyatékossággal élő emberek és nem fogyatékos társaik együtt dolgoznak. Inkluzívnak nevezzük azokat a szervezeteket, amelyek bevonják a fogyatékossággal élő embereket a munkájukba és a fontos döntéseikbe. Az Inclusion International világméretű hálózatában sok különféle szervezet van. Néhol ezek nagy szociális szolgáltatók, máshol kis szülői vagy önérvényesítői csoportok. Ezek a szervezetek kampányokat folytatnak a világ különböző részein az emberi jogokért és a befogadásért. Támogatást nyújtanak az értelmi fogyatékossággal élő embereknek, hogy a közösségben éljenek. Segítenek az érdekek érvényesítésében: családoknak, hogy iskolába járathassák a gyerekeiket; önérvényesítőknek, hogy egészségügyi ellátást és munkát kapjanak; illetve a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

Néhányuk közvetlen támogatást is nyújt az értelmi fogyatékossággal élő embereknek a foglalkoztatás, személyi segítés, lakhatás stb. terén. Az ilyen szervezetek közül sok már több, mint 50 éve működik és ez idő alatt változtattak a munkamódszereiken. Emellett vannak új szervezetek és csoportok, amelyeket önérvényesítők és családjaik indítottak el, hogy támogassák az értelmi fogyatékossággal élő emberek érdekeinek érvényesítését.

Minden ilyen szervezetnek fontos szerepe van az önérvényesítés támogatásában. Azzal, hogy inkluzív módon állnak hozzá ehhez a szerephez, a szervezetek segítik az értelmi fogyatékossággal élő emberek társadalomba való befogadását is. A felmérésünk és az interjúk révén megismertük hogyan vonják be a szervezetek az önérvényesítőket a következő területeken:

- **szervezetek vezetése és működtetése (részvétel az elnökség tagjaként és alkalmazottként)**
- **kampányok lebonyolítása**
- **önérvényesítési képességek fejlesztése és önérvényesítő csoportok támogatása**
- **szolgáltatások nyújtása.**

Szervezetek vezetése és működtetése

A felmérés válaszadói közül legtöbben (76%) azt mondták, hogy bevonnak önérvényesítőket a szervezetük működtetésébe.

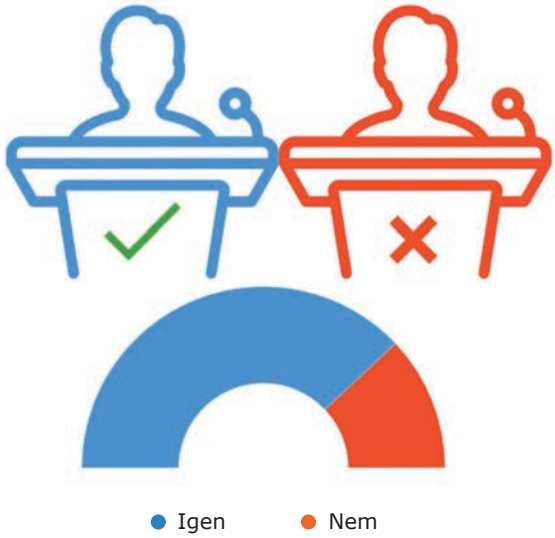

Sok szervezetnél vannak önérvényesítők az elnökségben, tanácsadó csoportokban és bizottságokban. Ezen kívül bevonják az önérvényesítőket a szervezet programjaiba is, például rendezvények szervezésébe és lebonyolításába.

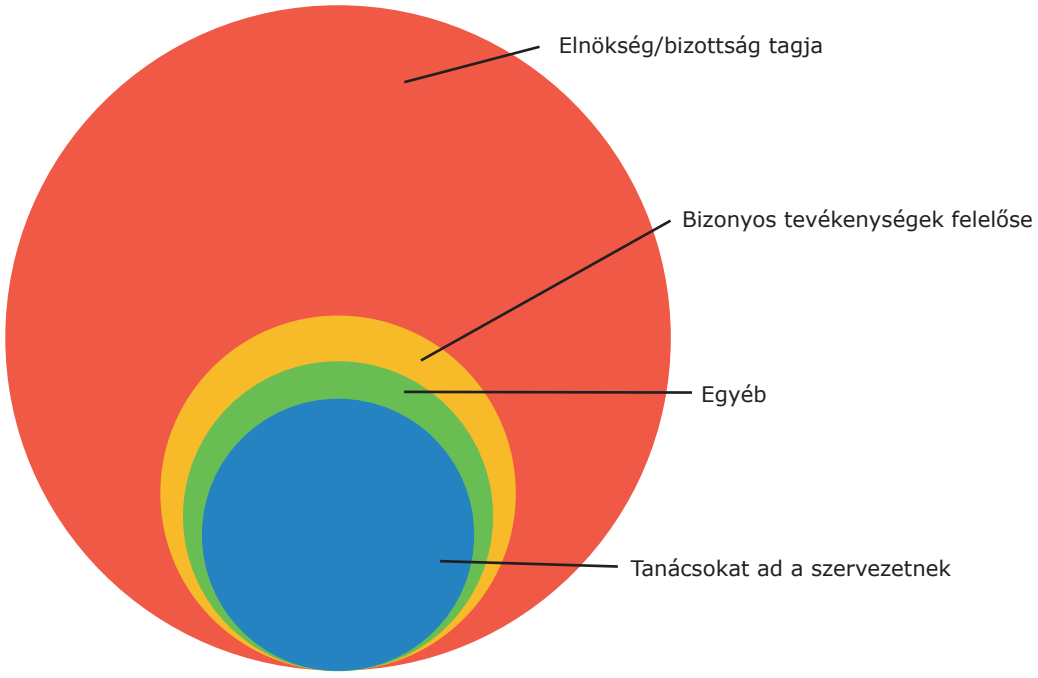

Kampányok lebonyolítása

A tanácsadás és irányítás mellett az önérvényesítők máshogyan is tudják segíteni a szervezet céljainak elérését: tárgyalnak vezetőkkel, támogatnak más önérvényesítőket, vagy kampányokat folytatnak a változások érdekében.

"A fogyatékossággal élő emberek segítik az igazgató munkáját. Képviselik a csoportot a nemzetközi eseményeken, például konferenciákon és fórumokon."
KOLUMBIA

Ahhoz, hogy az önérvényesítők bevonását és vezetői szerepét tartalmassá és a szervezet működését valóban befogadóvá tegyék, az érintett szervezeteknek változtatniuk kell a munkamódszereiken és speciális támogatást kell nyújtaniuk az önérvényesítőknek. Különböző módszerekről hallottunk, ahogyan a szervezetek támogatják az érintetteket a különböző szerepeikben:

Az önérvényesítők elmondták, mihez kapnak támogatást...

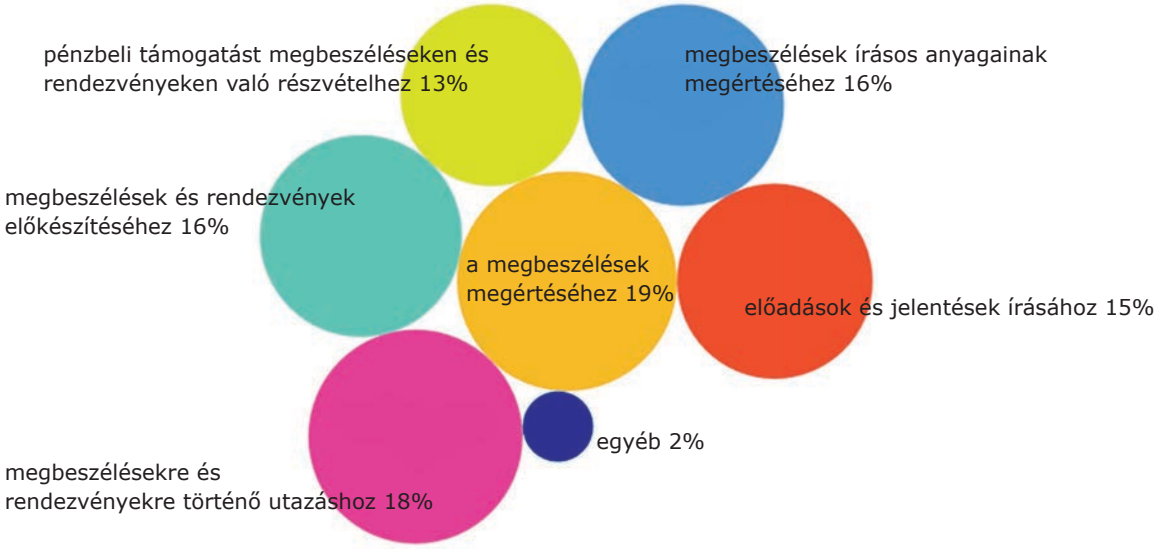

Képességek fejlesztése és önérvényesítő csoportok támogatása

Egyre több szervezet alakít ki stratégiát arra, hogyan támogassa a változásokért küzdő önérvényesítő csoportokat a szerveződésben és erejük fejlesztésében.

Az ilyen stratégiák között szerepel az önérvényesítők támogatása a képességeik és önbizalmuk fejlesztésében; támogató csoportok létrehozása az életük szempontjából fontos ügyek meghatározására; valamint kampányok és érdekérvényesítés megtervezése.

A szervezetek 89 %-a mondta nekünk, hogy az önérvényesítőknek nyújtott támogatásuk többnyire a képességek, ismeretek és önbizalom fejlesztésére összpontosít.

A szervezetek szerepe kiterjed az önérvényesítés elősegítésére, az emberi jogokért folytatott kampányokra és a közösségen belüli érdekérvényesítésre is.

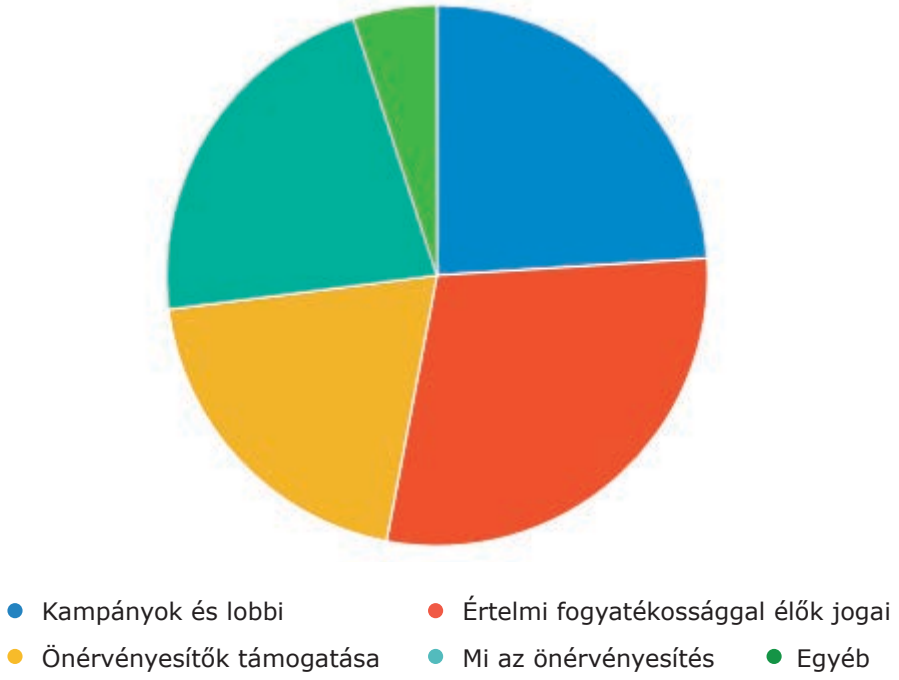

Többféle ügyről és célról hallottunk, amit a kampányokat és akciókat folytató önérvényesítő csoportok azonosítottak.

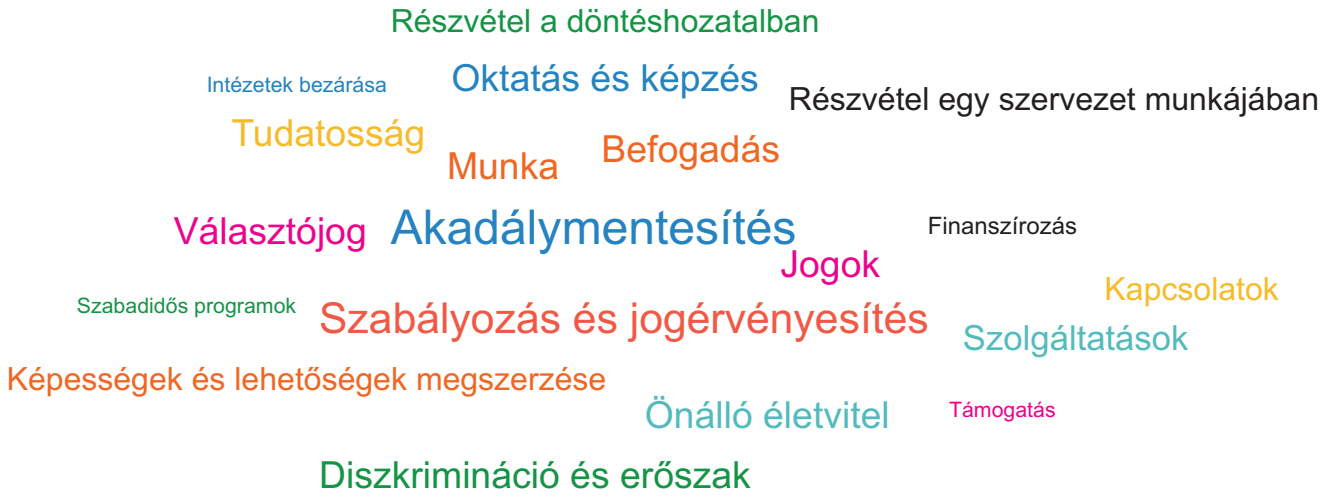

"Azért harcolunk, hogy önérvényesítőkké váljunk és megvédjük az ENSZ Egyezményben megfogalmazott jogainkat. Legfőbbképpen a 12. cikk szerinti jog- és cselekvőképességünket, valamint a 19. cikkben foglalt jogunkat a közösségbe való befogadásra. Hogy ne veszélyes és az emberi jogokat sértő intézményekben kelljen élnünk. Együttműködünk a Kormánnyal is az Egyezmény betartásáért, közösségi szolgáltatások kialakításáért és a pszichoszociális fogyatékossággal élő emberek szükségleteihez történő ésszerű alkalmazkodásért."MEXIKÓ

A társadalom fogyatékossággal kapcsolatos szemlélete; annak tiszteletben tartása, hogy nem vagyunk kevésbé értékesek, mint bárki más, és ugyanúgy tudunk tiszteletet adni, fejlődni és szeretni, mint bárki más. SPANYOLORSZÁG

"Az intézetek bezárása; elérni, hogy a közösségemben emberként tekintsenek rám; jobb lakhatási lehetőségek; több támogatás és segítség a munkavállalásban." KANADA

Szolgáltatások nyújtása:

Az értelmi fogyatékossággal élő embereknek szolgáltatások útján támogatást nyújtó szervezetek számára kihívást jelent, hogy el tudjanak mozdulni az érintettek helyett hozott döntések felől a saját döntések és választások támogatása felé.

Az Inclusion International sok tagszervezete dolgozik azon, hogy hozzáillessze a feladatkörét és stratégiáját ehhez az elmozduláshoz:

- Onnan, hogy azt feltételezik, mindig a családok és a szolgáltatók tudják jobban, mire van szükségük az érintetteknek, abba az irányba, hogy személyközpontúak legyenek és tiszteletben tartsák a személy akaratát, valamint preferenciáit.
- Az érintettek biztonságáért aggódó "gondnok" szerepből, abba az irányba, hogy a közösségben való részvétel "elősegítői" legyenek a személy preferenciái és választásai alapján.
- Onnan, hogy speciális szolgáltatásokat nyújtsanak, általában másoktól elzárt programokkal és helyszíneken, abba az irányba, hogy felhasználják a társadalom támogatását és befogadó közösségeket építsenek.

A szervezetekkel folytatott interjúinknak volt egy állandó közös üzenete. Mind meg akarják osztani a tapasztalataikat, és meg akarják ismerni, hogyan építik be mások az önérvényesítést a munkájukba és hogyan támogatják azt.

Mit mondanak az önérvényesítők a szervezetekről?

- **Az értelmi fogyatékossággal élő embereket támogató szervezeteknek fontos szerepe lehet az érintettek befogadásában és az önérvényesítés támogatásában.**
- **A szervezetek ösztönözhetik a társadalmi változásokat azáltal, hogy támogatják a befogadást, az önálló döntéseket, és hogy együtt dolgoznak önérvényesítőkkel.**

Milyen típusú szervezetek támogatják az önérvényesítést?

Sokféle szervezet van, ami értelmi fogyatékossággal élő embereket támogat.

A szervezetek segítő szolgáltatásokat, támogatást, személyes gondoskodást és információkat nyújtanak az értelmi fogyatékossággal élő embereknek és családjaiknak. A szervezetek többféle szolgáltatást is nyújthatnak az adott személynek és a családjának, és gyakran nagyon fontos szerepük van az életükben.

Tudjuk, hogy az értelmi fogyatékossággal élő embereket támogató szervezetek sok különböző forrásból kapnak pénzt; ez megnehezítheti, hogy új munkamódszerekkel próbálkozzanak.

Néhány szervezet számára nehéz, hogy az értelmi fogyatékossággal élő embereket ne gondoskodásra szorulóknak, hanem olyan személyeknek tekintse, akiknek joguk van dönteni, és akiknek képesnek kellene lenniük hallatni a hangjukat.

Minden szervezet képes változni, hogy hatékonyabban tudja befogadni és támogatni az értelmi fogyatékossággal élő embereket.

Az önérvényesítést támogató szervezetek tudják, hogy segít erős, befogadó közösségeket építenünk, ha biztosítják, hogy felszólalhassunk a saját érdekünkben, a számunkra fontos dolgokban.

Ezek a szervezetek bátorítást, képzést és támogatást nyújtanak, hogy többet tudjunk meg az önérvényesítésről. Közösen dolgoznak az önérvényesítőkkel a változások érdekében.

Mit tesznek az inkluzív szervezetek?

- **A szervezet ismeri a társadalmi befogadás korlátait és azok lebontásáért dolgozik.**
- **Az így működő szervezetek felismerték, hogy nagy szerepük van egy olyan világ kialakításában, ahol nincsenek ilyen korlátok. Minden tevékenységük erre irányul.**

- **A szolgáltatást nyújtó szervezetek biztosítják, hogy a szolgáltatásaikat igénybe vevő embereknek mindig legyen lehetőségük választani, valamint folyamatos támogatásban és befogadásban részesüljenek. A szolgáltatások változatosak, és sokféle módon illeszkednek az egyén szükségleteihez. Az érintettek bátorítást és támogatást kapnak, hogy elmondják a véleményüket.**
- **A szervezet inkluzív módon hozza meg a nagy döntéseit. Ezt nevezzük inkluzív vezetésnek. Lehetnek például értelmi fogyatékossággal élő emberek a szervezet tanácsadói vagy igazgatói között.**
- **Amikor a szervezet kampányokat folytat, önérvényesítőkkel együtt dolgozik az értelmi fogyatékossággal élő emberek jogaiért és a társadalmi befogadást erősítő szabályozásért.**
- **A szervezetek szívesen vállalnak kockázatot. Nem gondolják, hogy "felelősek" azokért, akikkel dolgoznak. Megértik és támogatják őket, hogy merjék vállalni a kockázatot és saját döntéseket hozzanak.**
- **A szervezet jelenti a hidat az értelmi fogyatékossággal élő emberek és családjaik, valamint a társadalom között. Támogatja a társadalmi befogadást és az emberek közötti kapcsolatokat.**
- **Az önérvényesítő csoportokat támogató szervezetek megértik, hogy az önérvényesítés nem arról szól, mit gondol a szervezet.**
- **Az értelmi fogyatékossággal élő embereket támogató szervezetek nagyra értékelik a támogatást nyújtó személyeket. Tisztelik őket és jól bánnak velük. Arra bátorítják őket, hogy ne gondozók legyenek, hanem olyan támogatók, akik segítenek az érintetteknek megérteni a jogaikat és a közösségen belüli szerepüket.**

Mi a jó gyakorlat az inkluzív szervezetek számára?

Vannak munkamódszerek, amelyek megmutatják az elkötelezettséget az iránt, hogy a szervezet inkluzív legyen.

Inkluzív döntéshozatal

A szervezet biztosíthatja, hogy inkluzív módon hozza meg a nagy döntéseit. Ezt nevezik inkluzív vezetésnek.

Az inkluzív vezetés nagy lépés, afelé hogy a szervezet elfogadja és értékelje a döntéseinket.

Az inkluzív vezetés megmutatja, hogy a szervezet érti, hogy az önérvényesítők azok, akik tudják, mi a fontos az életünkben.

Az inkluzív vezetés azt jelenti, hogy olyan értelmi fogyatékossággal élő embereket alkalmaznak, akik rendelkeznek a szervezet nevében hozandó döntésekhez szükséges képességekkel és értékekkel. Ez azt is jelenti, hogy folyamatos és jól szervezett támogatást nyújtanak ezeknek a személyeknek.

A helyesen megvalósuló inkluzív vezetés biztosítása az alábbiakat jelentheti:

- **Megváltoztatják a szervezet szabályzatát arra vonatkozóan, hogy ki és miként hoz meg nagy döntéseket.**
- **Változtatnak a megbeszélések lebonyolításán, gyakoriságán és hosszúságán, vagy azon, hogyan hoznak döntéseket a megbeszéléseken.**
- **Jelentheti, hogy képzést és támogatást nyújtanak azoknak, akik jelenleg a fontos döntéseket meghozzák.**

Inkluzív megbeszélések

Az Inkluzív megbeszélések biztosítják az önérvényesítők tényleges bevonását és hozzászólási lehetőségét. Néhány módszer, amellyel biztosítható, hogy egy megbeszélés inkluzív legyen:

- **Osszunk meg előre a megbeszéléssel kapcsolatos minden információt, például a napirendet és a beszámolókat!**
- **Győződjünk meg róla, hogy az önérvényesítők segítői is meg lettek hívva és számukra is rendelkezésre áll minden információ!**
- **Legyen egy kapcsolattartó, akit az emberek megkereshetnek és kérdezhetnek a megbeszélésről!**
- **A beszámolókat és információkat könnyen érthető, közérthető vagy az adott személynek megfelelő, más formában is tegyük elérhetővé!**
- **Ajánljunk fel telefonos vagy személyes megbeszélést a megbeszélés előtt, amely segít a résztvevőknek a napirend áttekintésében és annak megértésében, hogy miről lesz szó!**
- **A megbeszélésen bátorítsuk a csoportot, hogy már az elején rögzítsék az alapvető szabályokat! Például egyszerre csak egy ember beszéljen, tartsák tiszteletben egymást és az időkorlátokat, stb. Ragaszkodjunk az előre meghatározott napirendhez és időbeosztáshoz, biztosítsunk elegendő időt a kérdésekre és szünetekre!**
- **Illesszünk be kreatív tevékenységeket, hogy segítsünk a résztvevőknek többféleképpen átgondolni a dolgokat!**
- **Mindig foglaljuk össze, hogy mi hangzott el és miben állapodtunk meg, mielőtt áttérnénk a megbeszélés következő részére!**
- **A megbeszélés végén legyen idő átgondolni, milyen volt a megbeszélés, és hogy kell-e valamin változtatni a következő alkalomig.**

Inkluzív felvétel és betanítás

Az inkluzív felvételi és betanítási eljárás biztosítja, hogy megfelelő képességű, értékrendű és viselkedésű emberek dolgozzanak a szervezetnek.

Az inkluzív felvételi eljárás segít az új alkalmazottaknak, hogy tanuljanak a befogadásról és a képességek kibontakoztatásáról.

Ha a munkatársak jól képzettek és a megfelelő értékrenddel rendelkeznek, akkor befogadó módon dolgoznak együtt értelmi fogyatékossággal élő emberekkel. Így nem "gondozók", hanem képessé tevők lesznek.

Nem csak az értelmi fogyatékossággal élő emberekkel közvetlenül foglalkozók, hanem az egész személyzet felvételét is lehet inkluzív módon végezni. Ez biztosítja, hogy a szervezet minden részében befogadó módon folyjon a munka.

Az értelmi fogyatékossággal élő embereket be kell vonni a felvételi folyamat minden lépésébe, a munkaköri leírások ellenőrzésétől kezdve a jelentkezők szűrésébe és az állásinterjúkba is.

Az értelmi fogyatékossággal élő kollégák vegyenek részt az új munkatársak betanításában is. A szervezeti betanítás mellett hasznos lehet oktatást tartani az újonnan kezdőknek

- **a fogyatékossággal élő személyek emberi jogairól**
- **a személyközpontú támogatás elveiről**
- **arról, hogyan kell az érintetteket a saját döntéseikben támogatni**
- **a kommunikációról**
- **az önérvényesítésről.**

Értelmi fogyatékossággal élő emberek alkalmazása

Az értelmi fogyatékossággal élő emberek foglalkoztatása azt mutatja, hogy a szervezet befogadó módon működik. Az ilyen foglalkoztatás megmutatja, hogy a szervezet azt csinálja, amit mond, és hogy képviseli az általa támogatott embereket.

- **A munkaköröknek és az érintettek munkájának érdeminek és hasznosnak kell lenne. Lehetőséget kell nyújtani a fejlődésre.**
- **Minden munkaszerződésnek és körülménynek, például a béreknek méltányosnak és egyenlőnek kell lennie.**
- **Nem segít, ha csak azért hoznak létre szerepköröket, hogy befogadónak látsszanak.**
- **Kezdettől fogva tekintetbe kell venni és gondosan kell végezni az érintett személyek támogatását a munkájukban.**

Kampányok a befogadó közösségért

Az embereket erősebbé teszi, ha olyan közösség részei, amely minden tagját értékeli és meghallgatja. Ez segíti az értelmi fogyatékossággal élő embereket és családjaikat, hogy magabiztosan felszólaljanak, döntéseket hozzanak, információt és támogatást szerezzenek.

A szervezeteknek meg kell érteniük, milyen fontos szerepet játszanak, amikor a közösségen belüli kapcsolatok keresésében és kiépítésében támogatják az érintetteket. Például a pedagógusokkal vagy munkáltatókkal végzett munkájuk során.

A közösségi munka segíti a szélesebb környezetet, hogy megértse, értékelje és meghallgassa, amit az önérvényesítők akarnak és szükségesnek tartanak ahhoz, hogy teljes életet élhessenek.

Ötletek az önérvényesítő csoportok támogatásához

Elindulás

- **A szervezetek ismerhetnek érdeklődő embereket, illetve aktív önérvényesítőket, és segíthetnek nekik megszervezni egy csoportot.**
- **Ha az érintett személyeknek nincs sok tapasztalata az önérvényesítésről vagy a saját érdekükben történő felszólalásról, akkor a szervezetek képzést nyújthatnak az önérvényesítésről.**
- **A szervezetek támogathatják a csoportot, hogy átgondolja, hogyan fog működni, hogyan fognak majd döntéseket hozni és milyen lesz a csoport vezetése.**
- **Egy szervezet segítheti a csoportot a munkájukhoz szükséges tervek és célkitűzések kidolgozásában is. Attól függően, hogy milyen tapasztaltak a csoport tagjai, a szervezet támogatást nyújthat ahhoz is, hogy megismerjék a szélesebb körű szabályozásokat, törvényeket, vagy az értelmi fogyatékossággal élő embereket érintő aktuális kérdéseket.**

Gyakorlati megoldások

- **A szervezetek megengedhetik a csoportoknak, hogy használják az összejövetelre alkalmas helyiségeiket.**
- **A szervezet segítőket biztosíthat a csoport számára, akár önkénteseket, akár hivatásos munkatársakat.**
- **A szervezetek azzal is támogatást nyújthatnak, ha koordinálják a csoportot, kapcsolódási pontként működnek a csoporttagok számára és segítenek a gyakorlati feladatok ellátásában. Például egyeztetik a találkozások időpontját, elvégzik az utazással kapcsolatos teendőket, vagy könnyen érthető beszámolókat, tájékoztatásokat írnak.**

További lehetőségek az önérvényesítő csoportok támogatásra

- **Az önérvényesítés arról szól, hogy mit gondolnak, és hogyan éreznek az önérvényesítők. A szervezeteknek biztosítaniuk kell, hogy a csoport a tagjai számára fontos ügyekben szólalhasson fel. A csoport nem érezheti úgy, hogy egyet kell értenie azzal, amit a szervezet mond.**
- **A szervezeteknek biztosítaniuk kell, hogy a csoportnak nyújtott támogatás az önérvényesítők vezető szerepét erősítse. Támogatni kell a csoportokat, hogy lehetőségük legyen a képességeik használatára és fejlesztésére.**
- **Azok a csoportok lesznek sikeresek, amelyek aktívak a helyi közösségükben. A szervezetek segíthetnek áthidalni az önérvényesítők és a társadalom közötti távolságot, és példát mutatni a befogadáshoz.**
- **Fontos lépés a függetlenség erősítésében, ha támogatják a csoportot, hogy anyagi forrást találjon a munkájához.**
- **Az adott területen vagy országban lehet több olyan önérvényesítő csoport is, amelyekkel kapcsolatot lehet építeni. A jó ötletek megosztása – például a finanszírozással kapcsolatban – segíthet, hogy erősebbé váljon az önérvényesítő mozgalom. A szervezeteknek támogatniuk kell a csoportot a kapcsolatok építésében.**
- **Egyes esetekben a csoportok elég önbizalmat érezhetnek, hogy elszakadjanak a szervezettől, és függetlenné váljanak. A szervezet támogathatja a csoportot ebben a folyamatban.**

További lépések

Az összegyűjtött beszámolók és tapasztalatok alapján világos képünk van a világszerte egyre nagyobb és egyre változatosabb formákban megjelenő önérvényesítő mozgalomról. Tudjuk, hogy az önérvényesítés ezeket jelenti:

- **Képességek és lehetőségek megszerzése:** *egyéni támogatás, hogy az érintetteknek legyen választási és felszólalási lehetősége.*
- **Sorstárs segítés:** *egymás meghallgatása és támogatása.*
- **Érdekképviselet a változásért:** *közösen határozzuk meg a saját közösségünkön belüli érdekérvényesítés legfontosabb céljait.*

A Fogyatékossággal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény garantálja az értelmi fogyatékossággal élő embereknek azt a jogát, hogy **a saját életüket érintő ügyekben meghallgassák őket**, valamint azt is, hogy a helyi közösségek tagjaiként élhessenek. **Joguk van támogatást kapni** ahhoz, hogy önálló döntéseket hozzanak, átvegyék az irányítást a saját életük felett és a társadalmi befogadásért küzdjenek.

Az önérvényesítő vezetőknek, a családoknak és szervezeteknek, a kormányzatoknak, valamint a helyi közösségeknek együtt kell működniük, hogy az értelmi fogyatékossággal élő emberek felkészüljenek és önbizalmat nyerjenek a felszólaláshoz. Hogy a környezetük figyelembe vegye a döntéseiket és véleményüket, valamint, hogy mozgalmakat és akciókat tudjanak szervezni a közösségeiken belüli változások érdekében.

Az Inclusion International hálózatán belül, világszerte sok jó példa, eszköz és erőforrás van az önérvényesítés támogatására. Fontos, hogy ezeket az erőforrásokat mozgósítsuk és könnyen elérhetővé tegyük az önérvényesítők, a családok és a szervezetek számára.

Önérvényesítő vezetők irányításával az Inclusion International az egész Világon elérhető eszköztárat hozott létre az önérvényesítés támogatására, **Epower Us** (Tegyetek képessé) címmel. **Az eszköztár támogatást nyújt...**

...önérvényesítőknek, hogy

- ✓ bátorítsák egymást,
- ✓ együtt tanuljanak,
- ✓ megosszák a tapasztalatokat,
- ✓ csoportokat szervezzenek és támogassanak;

...segítőknek, hogy

- ✓ értsék a szerepüket,
- ✓ megosszák a tapasztalatokat és az információkat,
- ✓ tanuljanak az önérvényesítőktől,
- ✓ gyakorlatot szerezzenek;

...családtagoknak, hogy

- ✓ értsék és támogassák az önérvényesítést,
- ✓ megosszák a támogatást fejlesztő stratégiákat,
- ✓ megtalálják azt a támogatást, amire szükségük van,
- ✓ együtt tanuljanak;

a szervezeteknek, hogy

- ✓ inkluzív módon működjenek,
- ✓ támogassák az önérvényesítést,
- ✓ a szabad döntés lehetőségére és befogadásra alapozott támogatást nyújtsanak,
- ✓ megosszák a stratégiákat más szervezetekkel.

Az **Empower Us** projektet önérvényesítők szervezik és működtetik. Ennek részét képezi egy internetes oldal, ahol megtalálhatók a szükséges eszközök és módszerek. Ezen kívül elérhetőek a témához kapcsolódó programok, például szemináriumok és fórumok felhívásai is, hogy így segítsünk az önérvényesítőknek találkozni egymással. Ez a kezdeményezés az egész világméretű hálózatunkban össze tudja hozni az érintetteket és szervezeteiket, így segítve az önérvényesítés és befogadás fejlődését világszerte.

Az elkészült szakmai anyagok elérhetőek az **Empower Us** projekt honlapján, amelynek címe: http://selfadvocacyportal.com

A kiadvány fotóit a photosymbols biztosította.